

723

સુભાષિ વિચાર.

૭૧૬૩

પ્રકાશક-

જૈન શ્રેયસ્કર મંડળ-મહેસાણા.

અગત્યની સૂચના.

સહુ કોઈ ભવ્ય આત્માઓને પવિત્ર જ્ઞાનામૃતને અપૂર્વ લાભ અનુકૂલતાથી મળે એવા શુભ ઉદ્દેશથી બેટ દાખલ આપવામાં આવતાં કોઈ પણ પુસ્તક ઉપર કોઈએ પણ મિથ્યા મારાપણાની મમતા બુદ્ધિ રાખી કોઈ રીતે પુસ્તકનો દુરુપયોગ કરવો નહિં પણ પ્રમાદ રહિત પૂરતી કાળજી રાખી તેનો જાતે લાભ લઈ ખીજા ગમે તે જિજ્ઞાસુ ભાઈ જહેનોને તે બેટ દાખલ મળેલાં પુસ્તકનો છૂટથી લાભ લેવા દેવો અને એવી રીતે બમણો ફાયદો ઉપજાવી બેટ દાખલ અપાતાં પુસ્તકનો પવિત્ર ઉદ્દેશ સફળ કરવો. એ રીતે દરેક ભાઈ જહેનોને નમ્રતાપૂર્વક ખાસ બલામણુ કરિએ છીએ. જે ઉચ્ચ ઉદ્દેશથી પુસ્તકો બેટ દાખલ આપવામાં આવે છે તે ઉદ્દેશ સફળ થાય અને તેની કોઈ રીતે આશાતના થતી અટકે એટલું સૂચવી વિરમિચે છીએ.

કિંમત-કાળજી પૂર્વક પઠન, મનન, પરિશીલન.

૨૪

પરોપકારાય સતામ્ વિભૂતયઃ

સમાધિ વિચાર.

આરાધનાતુ સ્તવન અને ગોતમ
સ્વામીના રાસ સાથે.

મધ્યસ્થ દષ્ટિ જનોના ઉપયોગાર્થે
શ્રી મહેસાણા નિવાસી વહોરા લલ્લુભાઇ
કિશોરદાસ તરફથી ભંટ.

ચોજક અને પ્રકાશક.
શ્રી જૈન શ્રેયસ્કર મંડળ તરફથી,
શા. વેણીચંદ સુરચંદ—મહેસાણા.

આવૃત્ત ખીજી.

પ્રત-૪૦૦૦

સંવત્ ૧૯૭૧. વીર સંવત્ ૨૪૪૧. સને ૧૯૧૪.

અમદાવાદ—શ્રી સત્યવિજય પ્રી. પ્રેસમાં
શા. સાંકળચંદ હરિલાલે છાપ્યું.

परहितचिंता मैत्री,
 परदुःखविनाशिनी तथा करुणा;
 परसुखतुष्टिर्मुदिता,
 परदोषोपेक्षण-मुपेक्षा. -षोडशके.

अर्थ—अन्य जिवानुं हित-श्रेय कल्याण थाय
 जेवी अंतरनी लागणी राखी ते मैत्री, अन्य जिवानां
 दुःखनो अंत आवे जेवी उंडी लागणीथी
 यथाशक्ति यत्न करवो ते करुणा, अन्य जिवानी सुख
 समृद्धि अथवा गुण गौरव देणी हिलमां प्रमुदित
 (राज राज) थवुं ते मुदिता अने अन्य जिवाना
 (अत्यंत कठोरता, निर्दयता, धर्षा, अने निंदाप्रमुख)
 अनिवार्य दोषो तरङ्ग उपेक्षा करी तेमना उपर राग
 द्वेष तहिं लावतां तेमने कर्मवशवर्ती जाली सम-
 भावे रडेवुं ते उपेक्षा लावना छे. उत्तम रसाय-
 णु समान उक्त चारे लावना लज्यात्माज्ये स-
 दाय सेवन करवा योग्य छे.

ભૂમિકા.

પ્રિય વાંચનાર !

આ “સમાધિ વિચાર” નામનો નાનકડો પદ્યબંધ ગ્રન્થ મૂળ મારવાડી ભાષામાં હતો. તેની વિશેષ ઉપયોગિતા જણાયાથી ભાવનગર નિવાસી મહુમ શ્રાવક શ્રીચુત બહેચરદાસ ભગવાનદાસ કે જેઓ એક નામીયા અધ્યાત્મદ્રષ્ટિ અને ક્રિયા રૂચી પુરૂષ હતા તેમણે તે ઉપરથી ગુર્જર અને હિંદી મિશ્ર પણ સરળ ભાષામાં ૩૮૨ દોહામાં અવતરણ કરી તેનું મુળ નામ અને આશય કાયમ રાખ્યાં છે.

આ ગ્રન્થમાં દેહ અને આત્માનો સંયોગ સંબંધ; એ સંબંધની વિચિત્રતા; દેહની ક્ષણ વિનશ્વરતા; આત્માના ચેતના, ઉપયોગ, રમ-

શુભા, સામર્થ્ય અને અખંડઅવિનાશી આદિ ધર્મો; એ ધર્મોની જેટલે જેટલે અંશે વ્યક્તતા તેટલે તેટલે અંશે સમાધિ અને એ ધર્મોની જેટલે જેટલે અંશે અવ્યક્તતા તેટલે તેટલે અંશે અસમાધિ; પરની પરરૂપે સમજ અને સ્વની સ્વરૂપે સમજ એ સમાધિનો ખળવાન હેતુ; ભાડુતી ઘર જેવો દેહાદિ પર વસ્તુ સાથેનો આત્માનો સંબંધ; વગેરે વગેરે અનેક ખાખતો આ ગ્રન્થમાં સ્કુટ રીતે આપેલી છે.

પ્રાણી માત્રને નિજાનંદ-સહજ સમાધિ કે સ્વરૂપ રમણતાની અત્યંત આવશ્યકતા છે. પણ દેહાદિમાં હુંપણાની બુદ્ધિ, મિથ્યા કર્તૃત્વાભિમાન, સત્ય સ્વરૂપનું અજ્ઞાન અને અનાદિનો પરનો પરિચય અને ખીજા અનેક ઘાતી ડુંગરો આડે આવતા હોવાથી અસમાધિ ટાળી સમાધિ પ્રાપ્ત કરવી જીવને બહુ બહુ દુર્લભ થઇ પડી છે. અને તેથીજ આ ચતુર્ગતિ રૂપ સંસારાર્ણવમાં અનાદિ અનંત કા-

ળથી જન્મમરણાદિના ભયંકર દુઃખો વચ્ચે અનંત આત્માઓ અટવાયાજ કરે છે.

હમેશની સમાધિ તો દૂર રહી, પણ દેહ છોડતી વખતે માત્ર થોડી વારને માટે જ તે પ્રાપ્ત થાય તો પણ ભવ સુધરી ભય છે. કહ્યું છે કે અન્ત સમયે જેવી મતિ તેવી ગતિ થાય છે. એ આણીને સમયે સંખ્યાબંધ વ્યાધિઓની જ્વાળાઓ વચ્ચે રહેતાં કેાઈ મહા પુન્યવાન, નિકટભવી કે સુલભ બોધી જીવને જ સમાધિની પ્રાપ્તિ થાય છે. આ ગ્રંથમાં પંડિત મરણ-સમાધિ મરણ માટે યોગ્ય શૈલીમાં ઉપદેશ અને ઉપાયો બતાવ્યા છે. તેને તથાવિધ પ્રકારે અમલમાં મૂકાય તો આ મહાન્ સંસાર પ્રવાસનો ંહેલા અન્ત આવે.

જૈન ગ્રન્થોમાં મરણ સમાધિ માટે બહુ બહુ કહેવામાં આવ્યું છે, તેનું કારણ પણ એજ છે. દેહ એજ હું છું, હું મરું છું, હું જન્મું છું, હું બાલ, હું યુવાન, હું વૃદ્ધ, હું

(૭)

રાજ, હું રંક, ઇત્યાદિ અનેક પરસંબંધજન્ય ઉપાધિઓવાળો પોતાને માની એજ દશામાં શુદ્ધ સામ્યદાનંદ, અમર, અજન્મા, અખંડ, અવિનાશી, ત્રિગુણાતીત સ્વભાવવાળા આત્માએ કર્મસંયોગે અનંત બાલ મરણ ક્રીધાં; અનંતી વખત એવા અસમાધિ ભાવમાં દીનપણે અનંત શરીરોને છોડ્યાં. અને હજુ પણ જ્યાં સુધા સ્વરૂપનું સમ્યક્ જ્ઞાન ન થાય ત્યાં સુધી એવી રંક દશામાં જન્મ મરણો થયાજ કરવાના.

જન્મ મરણના અરહટ ઘટિકા જેવા અબાધિત નિયમો સંસારના ક્ષુદ્ર જંતુથી માંડીને વાસુદેવ, ચક્રવર્તી, ઇન્દ્ર કે તીર્થંકર દેવ જેવા મહાન્ આત્માઓને પણ યથાયોગ્ય પ્રકારે અવધિ પ્રમાણે લાગુ પડેજ છે. મરણને ભુલી જાઓ કે યાદદાસ્તમાંથી હડસેલી પાડો, પ્રહ્લાંડના છેડે જઇ રહો, કે વજ્રપિંજરમાં પેસો પણ જ્યાં સુધી દેહ ધરવાનો છે ત્યાં સુધી મરણ નિશ્ચિતજ છે. જન્મે તે મરે છે,

ખીલે તે ખરે છે. અને સંયોગ તેનો વિયોગ છે; એ અચળ નિયમો કોઈ પણ પ્રકારના ભેદ રાખ્યા શિવાય સંસારસ્થ જીવોને લાગુ પડ્યા જ કરે છે. ભાડાના ઘર જેવા દેહના સંબંધને ત્યજવો તેનું નામ જગતમાં મરણ કહેવાય છે. અને મરણથી તો શું પણ તેના નામ માત્રથી પ્રાણીઓને ત્રાસ છુટે છે. મરણનું નામ અને તેવો પ્રસંગ પ્રાણીઓને અતિશય દીન બનાવે છે, ત્યારે આવા મરણ સમાધિ વિચાર જેવા ગ્રન્થો, એ ત્રાસ અને દીનતાને સ્થાને સહજનનંદની પ્રાપ્તિના નિમિત્ત રૂપ થઈ પડે છે. સત્પુરુષોને ઘર બદલવામાં અને દેહ ત્યજવામાં કાંઈ પણ ફેર જણાતો નથી, તેમનું જીવવું અને મરવું બન્ને આનંદ રૂપે છે. વગર કહ્યે અચિન્ત્યું ગમે ત્યારે મરણ આવે તાં પણ તેઓ મરવાને તૈયાર જ હોય છે.

અનેક આશા પાસમાં બંધાયલા બાળ જીવો ઘણા વર્ષો જીવ્યા છતાં મરણ માટે

(૯)

સબજ થયેલાં હોતાં નથી. તેમની અસંખ્ય આશાઓ મરણની છેલ્લી ઘડિએ પણ તેમના મગજમાં તરવરતી હોય છે, કંઈ કંઈ કામો અધુરાં રહ્યાં હોય છે, કાંઈ કાંઈ શરૂઆતો ધરી રહી હોય છે અને જીવવાની આશામાંને આશામાંજ અનિચ્છાયે—અલાત્કારે દેહ ત્યજવો પડે છે. એ વખતે રામે રામમાં કેટલી દીનતા વ્યાપ્ત થયેલી હોય છે ? કેટલી વિકલ્પ જાળોના ગુચવાડાઓ ભરાયા હોય છે ? કેટલી ગભરામણ થતી હોય છે ? તે તે પોતે અગર જ્ઞાની જ જાણી શકે છે. દરેક બાલમરણ વખતે એવીજ એને એને લગતી દશા હોય છે; મરણ આવ્યા પહેલા અથવા લગલગ એવા પ્રસંગે આવા ગ્રન્થોના વાંચન, મનન અને નિદ્ધિયાસનથી મહોટો લાભ થાય છે. પોતે અવશ્ય અજર અમર સ્વભાવવાળો છે, એનું ભાન થાય છે. અનંતા શરીરો ઘર બદલવાની જેમ પૂર્વે છોડ્યાં છે તેમ આ પણ એક છોડવાનું છે, તેમાં દીલગીરી શી ? એમ નિશ્ચય થાય છે. દેહ છે તે કાળે કરીને અવશ્ય નાશ પામે જ છે, એમ દ્રઢતાથી

મનાય છે. જે નાશવંત છે, જેને માટે કશોજ
 તિકાર નથી, તેને માટે શોક કરવો એ વ્ય-
 ર્થજ છે; એમ ધરાધર સમજાય છે. મહાઈ
 સ્વરૂપજ આ દ્રશ્યમાન દેહાદિ પદાર્થથી વિલ-
 ક્ષણ, ભિન્ન અને અલૌલિક છે, એમ સદહણા
 થાય છે. અને અન્ત “ અખ હમ અમર
 ભયે ન મરેંગે ” એ ગૂઠ મર્મ વાક્યનો
 સાક્ષાત્કાર થાય છે. તેનું નામજ સમાધિ
 મરણ કહેવાય છે.

મરણ માટે સજ્જ રહેવા, અમોએ સ્વ-
 પરના હિતને અર્થે આ સર્વને ઉપયોગી થઈ
 પડે તવો “ સમાધિ વિચાર ” નામનો
 ન્હાનો પણ ઉપકારક ગ્રન્થ અમારા પુસ્તક
 પ્રસિદ્ધિના લોકોપકારક ઉદ્દેશની સિદ્ધિને અર્થે
 અમોએ અમારી ગ્રન્થમાળાના ૨૪ મા મણકા
 તરિકે ખહાર પાડ્યો છે. પ્રથમ માંગલિકને
 અર્થે પ્રાતઃસ્મરણીય શ્રીમાન્ ગૌતમસ્વામી-
 જીનો રાસ કઠણુ શખ્દોના અર્થ-પર્યાય સાથે
 આપવામાં આવ્યા છે. અને અન્ત સમાધિ અને

બોધિની વિશેષ પુષ્ટી કરનાર થઈ પડે તેવું શ્રી-
માન્ વિનયવિજયજી ઉપાધ્યાય કૃત પુન્ય-
પ્રકાશનું સ્તવન અને શ્રીમાન્ ચિદાનંદજી
મહારાજ કૃત અસરકારક અને બોધદાયક દૂ-
હાઓ આપવામાં આવ્યા છે. જેથી આ ગ્રન્થ-
ની ઉપયોગિતા કેટલી બધી છે તે સૂઝ સ્ત્રી પુ-
રૂષોને અવશ્ય સમજાય તેમ છે. અમો જ્ઞાસુ
અને મુમુક્ષુ આત્માઓને આ ગ્રન્થ પુનઃ પુનઃ
વાંચવા વિચારવા ભલામણ કરી અને છેવટે
મુનિ મહારાજ શ્રી કપૂરવિજયજીએ આ ગ્રંથ
સાધંત વાંચી સુધારી આપ્યો તે માટે તેમનો
અને દ્રવ્ય સહાય આપનાર સખી ગૃહસ્થોનો
અંતઃકરણથી આભાર માની વિરમીયે છીયે.

આ ગ્રંથની પહેલી આવૃત્તિ થોડી મુ-
દતમાં થઈ રહેવાથી આ બીજી આવૃત્તિ છ-
પાવવામાં આવી છે જેમાં પદ્માવતીની આ-
રાધના વધારે દાખલ કરેલ છે.

બૂલ ચૂક મિચ્છામિ દુક્કડં. ઇતિશમ
લી. પ્રસિદ્ધ કર્તા.

विषयानुक्रम.

नं०	विषय.	पृष्ठ.
१	भूमिका.	४
२	गातम स्वामीना रास.	१४
३	समाधि विचार. (भूषण उपरथी सरल अवताररूपे करनार भावक अडेव्यरहास लगवानदास)	१
४	श्रीमान् चिदानंदलोकृत इडा.	६२
५	पुन्य प्रकाशानुं स्तवना.	६६
६	पद्मावतीनी आराधना.	८०

शिवमस्तु सर्व्वजगतः,
परहितानिस्ता भवंतु भूतगणाः;
दोषाः प्रयांतु नाशं,
सर्व्वत्र सुखीभवतु लोकः ॥१॥

—बृहत्शान्तिस्तवे.

अर्थ—विश्वत्रयमां अण्डं शांति प्रसरे !
समस्त प्राणीवर्ग परापकार रसिक जनो । दोष
मात्र निर्भूण थाओ । अने सर्वत्र सर्व्व शुव लोक
सुष्ठी थाओ.

श्री गौतमस्वामीना रस.

ठाण पहेली.

वीर जिणुसर १ अरणुकमल कमला क्यवा-
सो, पणुमवि पल्लिसु सामि साल गायमगुइ
रासो; मणु तणु वयणु अकंत करवि निसुणो
लो लविआ, जिम निवसे तुम देहगेह
गुणगणु गहगहिया. १. जंयुदीव सिरिलर-
हपित्त रणोणीतलमंडणु, मगधदेश सेणीय
नरेस रीउदलपलपंडणु; धणुवर गुणुवर नाम
गाम जह्लिं गुणुगणु सणुण, विप वसे वसु-
लूध तथ तसु पुहपी उलणुण. २. ताणु पुत्त
सिरिधंठं लूध लूवलय पसिंद्धे; अउदहविणुण
पविविह इव नार रसविद्धे (लुद्धे); विनय

१ जेना अरणुकमणमां ज्ञान-कमणा (लक्ष्मी)अे
निवास करेलेो छे. २ पृथ्वी. ३ पृथ्वी नामे लार्था. ४ श्री
धंद्रभूति जगप्रसिद्ध. ५ विद्या विलासमां लीन थयेलेो.

વિવેક વિચાર સાર ગુણગણહ મનોહર, સાત
હાથ સુપ્રમાણદેહ રૂપે ૨ ભાવર ૩. ૧ નયણ વયણ
કર ચરણ જિણવિ પંકજ જળે પાડિય, તેજે
તારા ચંદ સર આકાશે ભમાડિય, રૂવે ૨ મયણ
અનંગ કરવિ મેલિહયો નિરધાડિય, ધીરમે
મેરૂ ગંભીર ૩ સિંધુ ૪ ચંગિમ ચયચાડિય ૪.
પેખાવ નરૂવમ રૂવ જસ જણ જંપે કિચિ-
અ, એકાકી કલિભીત ઇથ ગુણ મેહલયા સં-
ચિય; અહવા નિશ્ચે પુવ્વજમ્મે જિણવર ઇણે
અંચિય, ૫ રંભા પઉમા ગૌરિ ગંગા રતિ હા
વિધિ વંચિય. ૫. નહિ બુધ નહિ ગુરૂ કવિ
ન કોઈ જસુ આગળ રહિઓ, પંચસયા ગુણ
પાત્ર છાત્ર હીંડ પરિવરિઓ; કરે નિરંતર
યજ્ઞ કર્મ મિથ્યામતિ મોહિય, ઇણે છલિ હોસે
ચરણનાણુ દંસણહ વિસોહિય. ૬

૧ જેતા નેત્ર મુખહરત અને ચરણે, પંકજ
(કમળ) ને પરાભવ કરી જળમાં પાડી દીધું (એમ હું
માનું છું). ૨ મદન-કામદેવ. ૩ સાગર. ૪ મનહરતા.
૫ અચર્યા-પૂજ્યા. ૬ શુક.

વસ્તુ.

જંબુદ્વીવહુ જંબુદ્વીવહુ ૧ ભરહવાસંમિ, ભૂ-
મિતલમંડણ, મગધદેસ, સેણિયનરેસ, વર
ગુવ્વર ગામ તિહા, વિષ્ણુવસે વહુભૂઈ સુંદર;
તસુ ભજ્જા પુહવી, સયલ ગુણુગણુરવનિહા-
ણુ; રતાણુ પુત્ત વિજ્જાનિલચા, ગાયમ અ-
તિહિ સુભણુ. ૭.

(ઢાળ ખીજ.)

ચરમ જિણેસર કેવળનાણી, ચઉવિહસંધ
અપઈઠા જાણી; પાવાપુરસામી સંપતો, ચઉ-
વિહ દેવ નિકાયાહિ જુતો. ૮ દેવે સમવસરણુ
તિહાં કીજે, જિણુ દીઠ મિથ્યામતિ ખીજે;
ત્રિભુવનગુરુ સિંધાસણુ ખેઠા, તતખિણુ મોહ
દિગંતે પઈઠા. ૯. કાઘ માન માયા મદપૂરા
જાએ નાઠા (જમ હને દીન) ચૌરા; દેવહુંદુલી
આકાશે વાજે, ધર્મનરેસર આવ્યા ગાજે. ૧૦. હું
સુમ વૃષ્ટિ વિરચે તિહાં દેવા, ચઉસઠ ઇંદ્રજ માગે

૧ ભરત ક્ષેત્રમાં ૨ તેમનો પુત્ર વિદ્યા-વલાસી-
૩ પ્રતિષ્ઠા-સ્થાપના.

સેવા; આમર છત્ર શિરોવરિ મોહે, રૂપે જિ-
 શુવર જગસંમોહે (સહુ મોહે) ૧૧. ઉપ-
 સમ રસ મહારિ વગસંતા, યોજનવાણે વખાણુ
 કરંતા; જાણિયા વર્ધમાન જિન પાય, સુરનર
 કિન્નર આવે રાયા. ૧૨. કાંતિસમહે ઝલઝલ-
 કંતા, ગયણુ વિમાણુ રણરણકંતા; પેખવિ ઇંદ-
 ભુધ મન ચિંતે, સુર આવે અમહુ યજ્ઞ હોવંતે
 ૧૩. તીર તરડંક^૧ જિમ તે વહતા, સમવસ-
 રણુ પહુતા ગહુગહતા; તે અભિમાને ગાયમ
 જંપે, તિણુ અવસરે કોપે તણુ કંપે. ૧૪. મૂઠ
 લોક અજાણુયો યોલે, સુર જાણંતા ઇમ કાંઈ
 ડાલે; મર આગળ કો જાણુ ભણીજે, મેર અ-
 વર કિમે ડાપમ દીજે. ૧૫.

વસ્તુ.

વીર જિણુવર વીર જિણુવર, નાણુસં-
 પત્ર, પાવાપુરિ સુરમહિયા પત્ત નાહ સંસાર
 તારણુ, તિહો દેવેલિ નિમ્મયે અ સમવસરણુ
 ખહુ સુખકારણુ, જિણુવર જગઉજ્જેઅર, તેજે

૧ નાનકડી હોડી—મરછવો, ૨ મહારી. ૩ ઉપમા.

(૧૮)

કરી *દિશુકાર; સિંહસણુ સામી ઠવ્યો, હુઓ
સુજયજયકાર. ૧૬.

ભાષા. (ઠાળ ત્રીજી.)

તવ ચડિઓ ઘણુમાણગજે, ઇંદભૂઈ ^૧ભૂ-
દેવ તો; હુંકારો કરિ સંચરિઅ, કવણુસુ જિ-
ણવર દેવ તો. ૧૭. યોજન ભૂમિ સમવસરણુ,
પેખે પ્રથમારંભતો; દહદિસિ દેખે વિબુધ ગહુ,
આવંતી સુર રંભતો. ૧૮. મણિમય તોરણુ
દંડ ધજ, કોસીસે ^૨નવ ધાટતો; ^૩વચર વિવ-
જિંત જંતુ ગણુ, પ્રાતિહારજ આઠ તો. ૧૯
સુરનર કિતર અસુર વર, ઇંદ્ર ઇંદ્રાણુ રાય તો;
ચિત્તે ચમકિય ચિંતવે એ, સેવંતા પ્રભુ
પાય તો. ૨૦. સહસકિરણુ ^૪સમ વીર જિણુ,
પેખવી રૂપ વિશાલ તો; એહુ અસંભવ સંભવે
એ, સાચો અ ઇંદ્રજાળતો ૨૧. તવ આલાવે
ત્રિજગ ગુરુ, ઇંદભૂઈ નામેણુ તો; શ્રી મુખે
સંસય સામિ સવ, ફેડ વેદ પચેણુ ^૫ તો. ૨૨.

* સૂર્ય. ૧ બ્રાહ્મણુ. ૨ કાંગરા. ૩ વૈર. ૪ સૂર્ય.
૫ વેદના પદ બતાવીને.

(૧૯)

માન મેલહી મદ ઠેલી કરી, ભક્તિએ નામે
શીસ તો; પંચ સયાંશુ' વ્રત લીએ એ,
ગાયમ પહેલો સીસ તો. ૨૩. બંધવ સંજમ
સુણવિ કરી, અગનિભૂઈ આવેય તો; નામ
લેઇ *આભાસ કરે, તં પુણુ પ્રતિબોધેય તો. ૨૪.
ઇણે અનુક્રમે ગણુહર રચણુ, થાપ્યા વીરે અ-
ચાર તો; તય ઉપદેસે ભુવન ગુરુ, સંયમ શુ'
વ્રત બાર તો. ૨૫ બિહુ' ઉપવાસે પારણુ' એ,
આપણુપે વિહરંત તો; ગાયમ સંયમ જગ
સયલ, જયજયકાર કરંત તો. ૨૬.

વસ્તુ.

ઇંદભૂઇઅ, ઇંદભૂઇઅ, ચડિઅ બહુ માને,
હુંકારો કરિ સંચરિયો, સમોસરણુ પહોતો તુ-
રંત, અહુ સંસા^૧ સામિ સવે ચરમનાહ ફેડે
પુરંત, બોધિ બીજ સંજાય મને, ગાયમ ભ-

* તેને બોલાવે, તેના સંશયનું નિરાકરણ કરે
અને તેને પણ પ્રતિબોધે. ૧ સાંસો-સંશય

(૨૦)

વહુ વિરત્ત, દિખ્ખ લઈ સિખ્ખા સહિઅ,
ગણુહર^૧ પય સંપત્ત. ૨૭

ભાષા (હાળ ચોથી.)

આજ હુઓ સુવિહાણુ, આજ પચેલિમ^૨
પુણ્ય ભરો; દીઠા ગાયમ સામિ, જે નિઅ
નયણુ આમેય સરો. ૨૮. (સિરિ ગાયમ ગ-
ણુધાર, પંચસયાં મુનિ પરવારય; ભૂમિય કરય
વિહાર, ભવિયણુ જન પડિઆહુ કરે.) સમ-
વસરણુ મઝાર, જે જે સંસય ઉપજે એ; તે
તે પરઉપકાર, કરણુ પુછે મુનિપવરો. ૨૯.
જિહાં જિહાં દીજે દીખ, તિહાં તિહાં કેવળ
ઉપજે એ; આપ કન્હે અણહુંત, ગાયમ દીજે
દાન ઇમ. ૩૦. ગુરૂ ઉપરિ ગુરૂ ભત્તિ, સામી
ગાયમ ઉપનીય; આણુ છળ કેવળનાણુ, રાગજ
રાખે રંગ ભરે. ૩૧. જે અષ્ટાપદ સેત, વં દ
ચડિ ચઉવીસ જિણુ; આતમ લખધિ વસેણુ,
ચરમસરીરા સોય મુનિ. ૩૨ ઇય દેસણુ નિ-

૧ ગણુધર પદ પામ્યા. ૨ પરિપકવ-પૂર્ણ

મુણેવિ, ગાયમ ગણહર સંચલિય; તાપસ
 પત્રરસએણ, તો મુનિ દીઠો આવતો એ ૩૩.
 +તપસોસિય નિયઅંગ, અમહુ સગતિ (શક્તિ)
 નાવ ઉપજ એ;કિમ ચડસે^૧ દ્રઢ કાય, ગજ જિમ
 દીસે ગાજતો એ. ૩૪. ગિરૂએ એણે અભિ-
 માન, તાપસ જે મને ચિંતવે એ; તો મુનિ
 ચડિઆ વેગ, *આલંબવિ દિનકર કિરણ. ૩૫.
 કંચણમાણ નિપત્ર^૨, દંડ કલસ ધજ^૩ વડ સ.
 હિઅ; પેખવિ પરમાણંદ, જિણહર ભરહેસર
 વિહિઅ ૩૬. નિય નિય કાય પ્રમાણ, ચઉ-
 દિસિ સંઠિઅ^૪ જિણહુ ણિંબ; પણમવિ મન
 ઉલ્હાસ, ગાયમ ગણહર તિહાં વસિય. ૩૭
 વધર સામિનો જીવ, તિર્યકજૂંલક દેવ તિહાં
 પ્રતિબોધે પુંડરીક, કંડરીક અધ્યયન ભણ.
 ૩૮. વળતા ગાયમ આમિ, સવિ તાપસ પ્રતિ-
 બોધ કરે; લેધ આપણે સાથ, ચાલે જિમ

+ તપથી જેમના અંગ શોષાઈ ગયાં છે.

૧ પુષ્ટ.

* ઝાલી-પકડી.

૨ નિપજેલાં. ૩ વિશાળ. ૪ સારી રીતે સ્થાપિત.

જૂથાધિપતિ. ૩૯. ખીર ખાંડ ઘૂત આણુ,
 અમિત્ય વૂઠ અંગુઠ ઠવિ; ગોયમ એકણુ પાત્ર,
 કરાવે પાગણું સવિ. ૪૦. પંચસયાં શુભ ભાવિ,
 ઉજ્જળ ભરિઓ ખીરમિસિ^૧; સાચા ગુરૂ
 તથાગે, કવળ તે કેવળરૂપ હુઆ. ૪૧ પંચ-
 સયાં જિણનાહ, સમવસરણે પ્રાકારત્રય;
 પેખવિ કેવળ નાણુ, ઉપન્નું ઉજ્જોય કરે. ૪૨
 જાણે જિણવિ પીયૂષ, ગાજંતી ઘણ મેઘ
 જમ; જિણવાણી નિસુણેવિ, નાણી હુઆ પં-
 ચસયાં. ૪૩.

વસ્તુ.

ધણે અનુકંમે, ધણે અનુકંમે, નાણુ સંપન્ન
 પત્તરહસય પરિવરિય; હરિય દુરિઅ, જિણ-
 નાહ વંદઈ; જાણેવિ જગગુરૂ વયણ, તીહનાણુ
 અપ્પાણુ નિંદઈ; ચરમ જિણેસર તવ ભણે,
 ગોયમ કરિસ મ ખેઉ^૩; છેહિ^૪ જઈ આપણે
 સહી, હોસ્થું તુક્ષા ખેઉ. ૪૪.

૧ ક્ષીરમિષે. ૨ ત્રણ ગઠ. ૩ ખેદ. ૪ છેવટ.

लंघा (ढाण पांयमी.)

सामीओ ओ वीरजिण्ड, पुनिमयंद जिम
 उद्धासय; * विलरियोओ लरहुवासंमि, वरस
 अहोत्तः संवसिय; इवतोओ कुणय पउमिसु,^१
 पायकमण संघडि सडिय; आवियोओ नय-
 णाणुंद, नयर पावापुरि सुरमडिय ४प. पेसि-
 ओओ गायमसामि, ^२ देवसमा पडिणोह कुओ;
 आपणोओ त्रिशलादेवीनंदन पडोतो परम-
 पओ; वणतांओ देव आकासि, पेअवि ज-
 णीय जिणसमेओ, तो मुनिओ मने विषवाह,
^३ नाहमेद जिम उपतोओ. ४द. कुण समेओ
 सामिय देअ, आप कन्हे हुं टाणियोओ, जणु-
 तोओ तिहुअणुनाह,^४ लोकविवहार^५ न पा-
 लियोओ; अतिअलुंओ डीधलुं सामि, ज-
 णुं केवण भागशेओ; अंतव्युंओ आणक
 जेम, अहवा केडे लागशेओ. ४७ हुं किम

* अर्थ. १ सुवर्ण कमण उपर. २ देवश-
 मनि प्रतिशोध करवा माटे गौतमस्वामीने भोक्त्या.
 ३ रंगमां अंग. ४ त्रिभुवनपात. ५ व्यवहार.

એ વીરજિણંદ, ભગતે ભોળો ભોળવ્યો એ; આપણો એ અવિહ્વ નેહ, નાહ ન સંપે સાચવ્યો એ; સાચો એ એહ વાતરાગ, નેહ ન જેહણે લાલિઓ એ; તિણે સમે એ ગાયમ ચિત્ત, રાગ વિરાગે વાળિઓ એ. ૪૮ આવતું એ જે ઉલટ, રહેતું રાગે સાચિયું એ; કેવળું એ નાણ ઉપત્ત, ગાયમ સહેજે ઉમાહયું એ; તિહુયણ એ જ્યજ્યકાર, કેવળિ મહિમ સુર કરે એ; ગણધર એ કર વખાણ, ભવિયણ ભવ જિમ નિસ્તરે એ. ૪૯.

વસ્તુ.

પઠમ ગણધર પઠમ ગણધર, વરિસ પચાસ ગિહવાસે સંવસિચ્ય; તીસ વરિસ સંજમ વિભૂસિચ, સિસિ કેવળનાણ, પુણ ખાર વરસ તિહુઆણ નમંસિચ્ય; રાયગિહી નયરી ઠવ્યો, ખાણવઈ વરિસાઉ; સામી ગાયમ ગુણ નિલો, હોસ્યે સીવપુર ઠાઉ. ૫૦

૧ વૈરાગ્યે.

(૨૫)

(ઢાળ છઠ્ઠી.)

જિમ સહધારે કોયલ ટહુકે, જિમ કુસુ-
મવને પરિમળ બાહેકે, જિમ ચંદન સુગં-
ધનિધિ; જિમ ગંગાજળ લહેરે લહેકે, જિમ
કુણયાચળ તેજે ઝળકે, તિમ ગોયમ સોભાગ
નિધિ. ૫૧. જિમ માનસસર નિવસે હંસા,
જિમ સુરવર શિરે ^૧કુણયવતંસા, જિમ ^૨મ-
હુયર રાજીવવનિ; જિમ રચણાયર ^૩રચણે વિ-
લસે, જિમ અંબર ^૪તારાગણ વિકસે, તિમ
ગોયમ ગુણ કેલિવનિ. ^૫ પર. પુનિમ દિન
(નિશિ) જિમ સસહર ^૬સોહે, સુરતર ^૭મ-
હિમા જિમ જગ મોહે, પૂરવ દિસિ જિમ
^૮સહસકરો; પંચાનને ^૯જિમ ગિરિવર રાજે,
તરવધ ધરે જિમ મયગલ ગાજે, તિમ જિન-
સાસન મુનિપવરો. ૫૩. જિમ સુરતરવર સોહે
સાખા, જિમ ઉત્તમ મુખે મધુરી ભાષા, જિમ

૧ સુવર્ણ મુકુટ. ૨ મધુકર (ભમરા) કમળના
વનને શોભાવે. ૩ રત્નાકર. ૪ આકાશ. ૫ ક્રીડા-
સ્થાન. ૬ ચંદ્ર. ૭ સૂર્ય. ૮ કૃસરી સિંહ વડે.

(૨૬)

વન કેતકી મહામહે એ; જિમ ભૂમિપતિ^૧
ભૂચખળ^૨ ચમકે, જિમ જિણમંદિર ધંટા ર-
ણકે, ગાયમ લખ્ધે ગહગહ એ. ૫૪. ચિંતા
મણિ કરે ચડિયું આજ, સુરતરૂ સારે વંછિત
કાજ, કામકુંભ સો વસિ હુઓ એ; કામગવી
પૂરે મન કામિય, અષ્ટ મહા તિથિ આવે
ધામીય, સામી ગાયમ અણુસરો એ. ૫૫.
પ્રણવાક્ષર+ પહેલો પભણિજે, માયા× ખીજ
શ્રવણે નિસુણીજે, શ્રીમુખે શ્રીમતી) શાભા
સંભવે એ; દેવહ દુરિ અરિહંત નમીજે,
નિય પહુ ઉવજઝાય થુણીજે, ઇણે મંત્રે ગો-
યમ નમો એ. ૫૬. ૩ પર પરવસતા કાંઈ

૧ રાજ. ૨ ભુજખળ.

+ ઠંકાર. × હૌકાર.

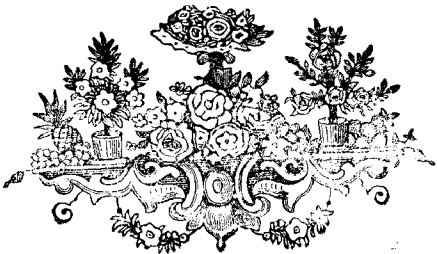
૩ પરવશપણું—પારકી તાખેદારી શા માટે ઉ-
દાવો છો? પ્રભાતમાં ઉડી શ્રી ગૌતમસ્વામીજીનું આ
રીતે સ્મરણ કરો! ઠં હૌ શ્રી અરિહંત ઉપાધ્યાય
ગૌતમસ્વામિને નમઃ

કરીજે, દેશ દેશાન્તર કાંઈ ભમીજે, કવણ
 કાજે આયાસ કરો; પ્રહ ઉઠી ગાયમ સમ-
 રાંજે, કાજ સવે તતખિણુ તે સીઝે, નવનિધિ
 વિલસે તાસ ધરે. ૫૭. ચઉદહસે (ચઉદ-
 સય) આરોત્તર વરિસે, (ગાયમ ગણધર
 કેવળ દિવસે^૧) અંભ નયર પ્રભુ પાસ પ-
 સાયે, કીયો કવિત ઉપગાર (કરો) પરો; આ-
 દિહી મંગળ એહ ભણીજે, પરવ મહોતસવ
 પહિલો દીજે, ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરો. ૫૮.
 ધન માતા જેણે ઉચરે^૨ ધરીયા, ધન પિતા
 જિણુ કુળે અવતરિયા, ધન સહગુરૂ જિણે
 દીખિયા એ; વિનયવંત વિદ્યાભંડાર, જસુ
 ગુણુ પુહવી ન લભે પાર, ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ-
 કરો (વડ જિમ શાખા વિસ્તરે એ). ૫૯.
 ગૌતમસ્વામીનો રાસ ભણીજે, ચઉત્રિહ સંધ

૧ આ ગાયમાં બીજન પદને બદલે આ પદ
 જપાયેત છે. એવી રીતે કાઠિંસમાં આપેલ શબ્દો હોય
 તે પાઠાન્તર સમજવાનું ૨. ઉદરે.

રસિયાયત કીજે, સયળ સંઘ આણંદ કરો;
કુંકુમ ચંદન છડા દેવરાવો, માણેક માતીના
ચોક પુરાવો, રચણ સિંહાસન યેણું એ.
૬૦. તિહાં યેસી ગુરૂ દેશના દેસે, ભવિક
જીવનાં કાજ સરેસે, ઉદયવંત (વિજયભદ્ર)
મુનિ એમ ભણે એ, ગૌતમસ્વામી તણા એ
રાસ ભણતાં મુણતાં લીલવિલાસ, સાસય
મુખ નિધિ સંપન્ને એ. ૬૧. એહ રાસ જે
ભણે ભણાવે, વર મયગળ લચ્છી ધર આવે,
મન વંછિત આશા ફળે એ. ૬૨.

ઇતિ શ્રી ગૌતમસ્વામીના રાસ સંપૂર્ણ.

समाधि विचार.

परमाण्ड परमप्रभु, प्रभुमुं पास जिण्ड;
वंदु वीर आढे सहु, यडवीशे जिनचंड. १
छंद्रभूति आढे नमुं, गणधर मुनि परिवार;
जिन वाणी छैडे धरी, गुणवंत गुड नमुं
सार. २

आ संसार असारमां, लभतां कण अनंत;
असमाधे करी आतमा, कीमहा न
पाभ्यो अंत. ३

यडगतिमां लभतां थकां, दुःख अनंतानंत;
लोगवीयां अणु एवडे, ते जणु लगवंत. ४
कोई अपूरव पुन्यथी, पाभ्यो नर अवतार;

(૨)

ઉત્તમકુળ ઉત્પન્ન થયો, સામગ્રી લહી સાર. પ
જિન વાણી શ્રવણે સુણી, ૧ પ્રણમી તે શુભ

ભાવ

તિણ્ણથી અશુભ^૨ ટળ્યા ઘણાં, કાંઈક લહી

પ્રસ્તાવ. ૬

વિરવાં^૩ ભવ દુઃખ ભાખીયાં, સુખ તો સહ

સમધિ

તેહ ઉપાધિ મિટે હુએ, વિષય કષાય

અગાધ. ૭

વિષય કષાય ટળ્યા થકી, હોય સમાધિ સાર

તેણુ કારણુ વિવરીકહું, મરણુસમાધિ વિચાર. ૮

મરણુ સમાધિ વરણુવું, તે નિમુણો ભવી સાર

અંત સમાધિ આદરે, તસ લક્ષણુ ચિત ધાર. ૯

જે પરિણામ કષાયના, તે ઉપશમ^૪ જખ થા

તેહ સરૂપ સમાધિનું, એ છે પરમ ઉપાય. ૧૦

સમ્યગ્દ્રષ્ટિ જવને, તેહનો સહજ સ્વભાવ

૧ શ્રવણુ કરેલી જિન વાણીનું શુભ પરિણામ
થવાથી. ૨ પાપ કર્મ. ૩ કટુક ૪ શાન્ત.

(૩)

મરણસમાધિ વંછે સદા, ચિર કરી આતમ

ભાવ. ૧૧

અરુચિ ભઈ અસમાધિ કી, સહજ સમાધિસું પ્રીત
દિન દિન તેહની ચાહના, વરતે એહીજ

રીત. ૧૨

કાળ અનાદિ અભ્યાસથી, પરિણતિ

વિષયકષાય;

તેહની શાંતિ જળ્ય હુએ, તેહસમાધિ કહાય. ૧૩

અવસર નિકટ^૧ મરણતણે, જળ્ય જાણે મતિવંત;

તવ વિશેષ સાધન ભણી, ઉલસિત ચિત્ત

અત્યંત. ૧૪

જેસે શાદૂલ^૨ સિંહકું, પુરુષ કહે કોઈ જાય;

મુતે કયું નિર્ભય હુઈ, ખખર કહું સુખદાય^{૧૫}

શત્રુકી ફાળાં ધણી, આવે છે અતિજેર;

તુમ ઘેરણકે કારણે, કરતી અતિ ધણા શોર. ૧૬

કિત્તેક^૩ તુમસેં દુર હે, તે વૈગીકી ફાળ;

ગુફા થકી નિકસો^૪ તુરત, કરો સંગ્રામકી

મોજ. ૧૭

૧ નજદીક. ૨ કેસરી. ૩ થોડેક. ૪ નીકળો.

(૪)

તુમ આગે સખ રંક હે, શત્રુકો પરિવાર;
પ્રાકમ દાખો આપણું; તુમ બળ શક્તિ

અપાર. ૧૮

મહંત પુરૂષકી રીત એ, શત્રુ આવે જાંહી;
તવ તતખીણુ સન્મુખ હુઈ, છત લીચે

ખીણુમાંહી. ૧૯

વચન સુણી તે પુરૂષકા, ઉઠ્યો શાહીલ સિંહ;
નિકમ્યો બાહિર તતખીણુ, માનું અકલ

અખીહ. ૨૦

ગર્જરવ કરે એહવો, મહા ભયંકર ઘોર;
માનું માસ અશાડકો, ઇંદ્ર ધડુક્યો જોર. ૨૧
શબ્દ સુણી કેશરી તણો, શત્રુકો સમુદાય;
હસ્તિ તુરંગમ^૨ પાયદળ, ત્રાસ લહે કંપાય.
શત્રુ હૃદયમાં સંકમ્યો, સિંહતણો આકાર;
તણે ભયભીત થયા સહુ, ડગ ના ભરે લગાર.
સિંહપરાકમ સહનકું, સમરથ નહીં

તિલમાત્ર

છતણકી આશા ગઈ, શિથિલ ભયાં

૧ જાણેકે આપાઠી મેઘ ગાજ્યો હોય. ૨ ઘોડ

(५)

सवि गात्र. २४

सम्यग्द्रष्टि सिंहा छे, शत्रु मोहादिक व्याठ;
अष्ट कर्मकी वर्गणा, ते सेनानो ठाठ. २५
दुःखदायक अे सर्वदा, भरण समय सुविशेष;
जेर करे अति जलमी, शुद्धि न रहे

लवलेश. २६

करमोंके अनुसार अेम, जाली समकितवंत;
हायरता दूरे करे, धीरज धरे अति संत २७
समकितद्रष्टि जवकुं, सदा सइपके लास;
जड पुद्गल परिव्यय थकी, न्यारे सदा

सुभवास. २८

निश्चैं द्रष्टि निहाणतां, कर्मकलंक ना कोय;
गुणअनंतको पिंड अे, परमाणुंमय

होय. २९

अमूर्तिक अैनन द्रव्य अे, लणे आपकु आप;
ज्ञानदशा प्रगटलघ, भिटयो लरमको ताप. ३०
आत्मज्ञानकी भगनता, तिनमें होय लयलीन;
रंजत नही पर द्रव्यमें, निज गुणमें

होय पीन. ३१

(૬)

વિનાશિક પુહ્ગલ દશા, ખીણ ભંગુર સભા
મેં અવિનાશી અનંત હું, શુદ્ધ સદા
થિર ભાવ. :

નિજ સરૂપ જાણે ઈસો, સમકિત દ્રષ્ટિ છ
મરણ તણે ભય નહિં મને, સાધ્ય સદા
છે શિવ. ૧ :

એસે જ્ઞાની પુરૂષકે, મરણ નિકટ જળ્ય હો
તવ વિચાર અંતર્ ગમે, કરે તે લંબિયે
સોય. :

થિરતા ચિતમેં લાયકે, ભાવના ભાવે એ
અથિર સંસાર એ કારમે, ઈણસું મુજ
નહિ પ્રેમ. :

એહ શરીર શિથિલ હુઆ, શક્તિ હુઈ
સખ ખી
મરણ નજીક અખ જાણીએ, તેણે નહિ

હોણા દીન.
સાવધાન સખ વાતમેં, હુઈ કરેં આતમ કા
કાલ કૃતાંતકું* જતકે, વેગે લહુ શિવરાજ.

૧ મોક્ષ-જન્મ જરા મરણથી સર્વથા છૂટવું તે *

(૭)

મુણ્ણ લંભા શ્રવણે મુણ્ણી, મુભટવીર જે હોય;
તતખીણ રણમેં ચડે, શત્રુ જીતે સોય. ૩૮
એમ વિચાર હૃદયે ધરી, મૂકી સખ જંજળ;
પ્રથમ કુટુંબ પરિવારકું, સમજાવે સુરસાલ. ૩૯
મુણ્ણ કુટુંબ પરિવાર સહુ, તુમકું કહું વિચિત્ર;
એહ શરીર પુદ્ગલ તણો, કેસો ભયો

ચરિત્ર. ૪૦

દખતહી ઉત્પન્ન ભયા, દખત વિલય તે હોય;
તિણે કારણ એ શરીરકા, મમત ન કરણા

કોય. ૪૧

એહ સંસાર અસારમેં, ભમતાં વાર અનંત;
નવ નવ ભવ ધારણ કર્યા, શરીર અનંતાનંત.
જન્મ મરણ દાય સાથ છે, છિણ રછિણ

મરણ તે હોય;

એહ વિકળ એ જીવને, માલમ ના પડે

કોય. ૪૩

૧ તેજ શત્રુ કર્મ કટકને જીતી લે ર ક્ષણે ક્ષણે
આયુષ્ય ઘટે છે તે.

(૮)

મેં તો જ્ઞાનદ્રષ્ટિ કરી, જાણું સકલ સરૂપ;
પાડાશી મેં એહકા, નહીં મારું એ રૂપ. ૪
મેં તો ચેતન દ્રવ્ય હું, ચિદાનંદ મુજ રૂપ;
એ તો પુદ્ગલ પિંડ હે, ભરમ જલ
અંધ પ. ૪

સડણ પડણ વિદ્વંસણો, એહ પુદ્ગલકો ધર્મ
થિતી પાકે ખિણ^૧ નવી રહે, જાણો
એહિજ મર્મ. ૪૬

અનંત પરમાણું મિલી કરી, ભયા શરીર
રપરભયા

વરણાદિક બહુવિધ મિલ્યા, કાળે વિખરી
જાય. ૪૭

પુદ્ગલ મોહિત જીવકું, અનુપમ ભાસે એહ
પણ જે તત્ત્વવેદી હોયે, તિનકું નહિં કણું
નેહ. ૪૮

ઉપની વસ્તુ કારમી, ન રહે તે થિર વાસ

૧ ક્ષણ માત્ર. ૨ પર્યાય.

(૯)

એમ જાણી ઉત્તમ જના, ધરે ન પુદ્ગલ

આશ. ૪૯

માહ તણ સમતા ભણ, જાણો વસ્તુ સ્વરૂપ;

પુદ્ગલ રાગ ન કીણએ, નવિ પડિએ

ભવકૃપ. ૫૦

વસ્તુ સ્વભાવે નીપજે, કાળે વિણુસી જાય;

કરતા ભોક્તા કે નહિં, ઉપચારે કહેવાય. ૫૧

તેહ કારણ એ શરીરસું, મંખંધ ન

માહરે કોય;

મેં ન્યારા એહથી સદા, એ પણ ન્યારો જોય. પર

એહ જગતમાં પ્રાણિઆ, ભરમે ભૂદ્યા જેહ;

જાણી કાયા આપણી, મમત ધરે અતિ

તેહ. ૫૩

જખ થિતિ એહ શરીરકી, કાળ પોંચે

હોય ખીણ;

તવ જૂરે અતિ દુઃખ ભરે, કરે વિલાપ

એમ દીન. ૫૪

હા હા પુત્ર તું ક્યાં ગયો, મૂકી એ સહુસાથ;

(૧૦)

હા હા પતિ તુમ ક્યાં ગયા, મુજકું મૂકી
અનાથ. પ

હા પિતા તુમ કિહાં ગયા, અમ કુણુ કરશે સાં
હા અંધવ તુમ કિહાં ગયા, શૂન્ય તુમ -
વિણુ સંસાર. પ

હા માતા તું કિહાં ગઈ, અમ ધરની રખવાઈ
હા બેનિ તું કિહાં ગઈ, રોવત મૂકી બાલ. પ
માહ વિકલ એમ જીવડા, અજ્ઞાને કરી અંધ
મમતાવશ ગણી માહરા, કરે કલેશના ધંધપ
મજીવિધ શોક સંતાપ કરી, અતિશે કલેશ
પરિણામ

કરમઅંધ બહુવિધ કરે, ના લહે ખિણુ
વિશરામ. પ

જ્ઞાનવંત ઉત્તમણુ જના, ઉતુકા એહુ વિચા
જગમાં કાઈ કીસીકા નહિં, સંજોગિક
સહુ ધાર.

ભવમાં ભમતાં પ્રાણિયા, કરે અનેક સંખં
રાગદ્વેષપરિણુતિથકી, બહુવિધ બાંધે અંધ.

(૧૧)

૧૨ વિરોધ બહુવિધ કરે, તિમ પ્રીત
પરસ્પર હોય;
સંબંધે આવી મળે, ભવ ભવકે બિચ
સોય. ૬૨
વનકે બીચ એક તરૂ વિષે, સંધ્યા સમય
જળ હોય;
૬૩ દિશથી આવી મળે, પાંખી અનેક
તે જોય. ૬૩
શત્રે તિહાં વાસો વસે, સવિ પાંખી સમુદાય;
પ્રાતઃકાળ ઉઠી ચલે, દશેદિશે તેહુ જાય. ૬૪
ધણવિધ એહ સંસારમેં, સવિ કુટુંબ પરિવાર;
સંબંધે સહુ આવી મળે, ચિત્તી પાકે રહે
ન કેવાર. ૬૫
કીસકા બેગ્રા બાપ હે, કીસકા માત ને ભ્રાત;
કીસકા પતિ કીસકી પ્રિયા, કીસકી ન્યાત
ને જાત. ૬૬
કીસકા મંદિર માળીયા, રાજ્ય ઋદ્ધ પરિવાર;
કીસકા વિનાસી એ સહુ, એમ નિશ્ચે ચિતધાર. ૬૭
ધંદળાળ સમ એ સહુ, જેસો સુપનકો રાજ;

(૧૨)

જેસી માયા ભૂતકી, તેસો સકળ એ સાથ. ફલ
મોહ મદિરાના પાનથી, વિકળ ભયા જે જીવ
તિનકું અતિ રમણિક લગે, મગનરહે સદૈવ. ફલ
મિથ્યામતિના જોરથી, નવી સમજે ચિત્તમાં
કોડ જતન કરે બાપડા, એ રહેવેકો નાંહી. ૭
એમ જાણી ત્રણ લોકમાં, જે પુદ્ગલ પર્યાય
તિનકી હું મમતા તણું, ધરું શમતા

ચિત્ત લાય. ૭

એહ શરીર નહીં માહરું, એતો પુદ્ગલ અંધ
હું તો ચેતન દ્રવ્ય છું, ચિદાનંદ સુખકંદ. ૭
એહ શરીરકા નાશથી, મુજકું નહિ કાંઈ ખેદ
હું તો અવિનાશી સદા, અવિચળ અક્ષ

અભેદ. ૭

દુખો મોહ સ્વભાવથી, પ્રત્યક્ષ જુઠો જેહ;
અતિ મમતા ધરી ચિત્તમાં, રાખણ ચાહે

તેહ. ૭

પણ તે રાખી નવિ રહે, ચંચળ જેહ સ્વભાવ
દુઃખદાયી એ ભવ વિશે, પરભવ અતિ

દુઃખદાય. ૭

(१३)

ऐसा स्वभाव जाली करी, मुजकं नहिं;
कछु जेह;

शरीर अहे असारका, धरुविध लहे
सहु लेह. ७६

सडा पडा विध्वंस हो, जलो गलो दुओ छार;
अथवा थिर थधने रहो, पण मुजकं
नहां प्यार. ७७

ज्ञानदृष्टि प्रगट लध, भीट गया मोहअंधार;
ज्ञान सइपी आतमा, विद्वानंद सुअकार. ७८
निज सइप निरधारके, में लया धनमें लीन;
काणका लय मुज चित नहां, क्या कर
सके अे हीन. ७९

धनका षण पुहगल विशेष, मोपर चले न कांय;
में सदा थिर शास्वता, अक्षय आतम
राय. ८०

आत्मज्ञान विचारतां, प्रगटयो सहज स्वभाव;
अनुभवअमृतकुंडमें, रमणकइं लही दाव. ८१
आत्मअनुभवज्ञानमां, भगन लया अंतरंग;
विकल्प सवि दूरे गया, निर्विकल्प रस रंग. ८२

(૧૪)

આતમ સત્તા એકતા, પ્રગટ્યો સહજ સરૂપ;
તે સુખ ત્રણ જગમેં નહિં, ચિદાનંદ

ચિ ૩૫. ૮૩

સહજનંદ સહજ સુખ, મગન રહું નિશદિશ;
પુદ્ગલ પરિચય ત્યાગકે, મેં ભયા નિજ

ગુણ ધરા. ૮૪

દેખો મહિમા એહકે, અદ્ભુત અગમ અનૂપ;
ત્રીન લોકકી વસ્તુકા, ભાસે સકલ સરૂપ. ૮૫

જ્ઞેય વસ્તુ જાણે સહુ, જ્ઞાન ગુણે કરી તેહ;
આપ રહે નિજ ભાવમેં, નહીં વિકલપકી

રેહ. ૮૬

એસા આતમ રૂપમેં, મેં ભયા ઈણવિધ લીન;
સ્વાધિન એ સુખ છાડકે, વંધુ ન પર

આધિન. ૮૭

એમ જાણી નિજરૂપમેં, રહું સદા હુશિયાર;
બાધા પીડા નહીં કધુ, આતમ અનુભવ

સાર. ૮૮

જ્ઞાન રસાયણ પાયકે, મીઠ ગઈ પુદ્ગલ. આશ;

(૧૫)

અચળ અખંડ સુખમેં રમું, પુરણાનંદ

પ્રકાશ. ૮૯

ભવ ઉદ્દાધ મહા ભયકર, દુઃખજળ

અગમ અપાર;

મોહે મુર્છિત પ્રાણીકું, સુખભાસે અતિ સાર. ૯૦

અસંખ્ય પ્રદેશી આતમા, નિશ્ચે લોક પ્રમાણ;

વ્યવહારે દેહ માત્ર છે, સંકોચ થકી મન

આણ. ૯૧

સુખ વીરજ જ્ઞાનાંદ ગુણ, સર્વાંગે પ્રતિપૂર;

જેસે લુણ સાકર ડલી, સર્વાંગે રસભૂર. ૯૨

જેસે કંચુક ત્યાગથી, વિણસત નાહીં ભુજંગ;

દેહ ત્યાગથી જીવ પણ, તેસે રહત અભંગ. ૯૩

એમ વિવેક હૃદયે ધરી, જાણી શાશ્વત રૂપ;

થિર કરી હુઆ નિજરૂપમેં, તણ વિકલપ

ભ્રમકૂપ. ૯૪

સુખમય ચેતન પિંડ હે, સુખમેં રહે સદૈવ;

નિર્મલતા નિજ રૂપકી, નિરખે ખીણ

ખીણ જીવ. ૯૫

નિર્મલ જેમ આકાશકું, લગે ન કીણવિધ રંગ;

(૧૬)

છેલ્લે ભેદ હુએ નહીં, સદા રહે તે અભંગ.૯
તેસે ચેતન દ્રવ્યમેં ઈનકો કમહુ ન નાશ;
ચેતન જ્ઞાનાનંદમય, જડભાવી આકાશ. ૯૫
દર્પણુ નિર્મલકે વિશે, સખ વસ્તુ પ્રતિભાસ
તિમ નિર્મલ ચેતન વિશે, સખ વસ્તુ

પરકાસ. ૯૮

એણુ અવસર એમ જાણુકે, મેં ભયા અતિ
સાવધાન;

પુદ્ગલ મમતા છાંડકે, ધરું શુધ આતમ

ધ્યાન. ૯૯

આતમ જ્ઞાનકી મગનતા, એહીજ સાધન મૂલ
એમ જાણી નિજ રૂપમેં, કરું રમણુ

અનુકૂલ. ૧૦૦

નિર્મલતા નિજ રૂપકી, કીમહીં કહી ન જાય;
તીન લોકકા ભાવ સખ, ઝલકે છનમેં

આય. ૧૦૧

એસા મેરા સહજ રૂપ, જિન વાણી અનુસાર;
આતમ જ્ઞાને પાયકે, અનુભવમેં એકતાર. ૧૦૨
આતમ અનુભવ જ્ઞાન જે, તેહીજ મોક્ષ સર

(૧૭)

તે છંડી પુહ્ગલ દશા, કુણુ ગ્રહે ભવકૂપ, ૧૦૩
આતમ અનુભવ જ્ઞાન તે, દુવિધા ગંધ સખદૂર;
તખ ચિર થઇ નિજ રૂપકી, મહિમા કહું

ભરપૂર. ૧૦૪

શાંતસુધારસ કુંડ એ, ગુણુ રત્નોંકી ખાણુ;
અનંત ઋદ્ધિ આવાસ એ, શિવ મંદિર

સોપાન. ૧૦૫

પરમ દેવ પણુ એહુ છે, પરમ ગુરૂ પણુ એહુ;
પરમ ધર્મ પ્રકાશકોં, પરમતત્વ ગુણુ ગેહુ. ૧૦૬
એસો એતન આપકો, ગુણુ અનંત ભંડાર;
અપની મહિમા ખીરાજતો, સદા સરૂપ

આધાર. ૧૦૭

ચિદ્રૂપી ચિન્મય સદા, ચિદાનંદ ભગવાન;
શિવશંકર સ્વયંભૂ નમું, પરમ બ્રહ્મ

વિજ્ઞાન. ૧૦૮

એણુવિધ આપ સરૂપકી, લખી મહિમા

અતિ સાર;

મગન ભયા નિજ રૂપમેં, સખ પુહ્ગલ

પરિહાર. ૧૦૯

(१८)

उद्वाध अनंत गुणु लर्यो, ज्ञान तरंग अनैक
मर्यादा भूके नहो, निज सज्ञप की टेक. ११०
अपनी परिणति आदरी, निर्मल ज्ञान तरंग
रमणु करं निज रूपमे, अण नहो पुद्गल
रंग. १११

पुद्गल पिंड शरीर अ, मे' डुं चेतनराय;
मे' अविनाशी अह तो, क्षीणमे' विणुसी
लय. ११२

अन्य सलावे परिणमे, विणुसंतां नहो वार
तिणुसुं मुण भमता कीसी, पाडाशी
व्यवहार. ११३

धलुकी थिनी पूरणु लध, रहैणुकी नहो आश
वरणु रस गंध करस सडु, गिलन लगा थिडु
पास. ११४

अह शरीरकी उपरे, राग द्वेष मुण नांही;
राग द्वेषकी परिणते, लभिअ थिडुं गति
भांही. ११५

राग द्वेष परिणामथी, करम अंध अडु होय

(૧૯)

પરભવ દુઃખદાયક ઘણા, નરકાદિક ગતિ
જ્ઞેય. ૧૧૬

મોહ મુચ્છિત પ્રાણીકું, રાગ દ્વેષ અતિ થાય;
મહંકાર મમકાર પણ, તિણથી શુધ બુધ
જ્ઞેય. ૧૧૭

મહિમા મોહ અજ્ઞાનથી, વિકલ ભયા સવિભવ;
પુહ્ગલિક વસ્તુવિશે, મમતા ધરે સદૈવ. ૧૧૮
પરમેં નિજપણું માનકે, નિવિડ મમત ચિત ધાર;
વિકલ દશા વરતે સદા, વિકલપનો નહીં
પાર. ૧૧૯

મેં મેરા એ ભાવથી, કિયેં અનંતો કાળ;
જિન વાણી ચિત પરિણમે, છૂટે મોહ
જંજળ. ૧૨૦

મોહ વિકલ એહ જીવકું, પુહ્ગલ મોહ અપાર;
પણ ઈતની સમજે નહીં, ઈણમેં કહુ નહિં
સાર. ૧૨૧

ઈચ્છાથી નવી સંપજે, કલ્પે વિપત ના જાય;
પણ અજ્ઞાની જીવકું, વિકલપ અતિશય
થાય. ૧૨૨

(૨૦)

એમ વિકલ્પ કરે ઘણા, મમતા અંધ અજાણ;
મેં તો જિન વચને કરી, પ્રથમ થકી હુઓ
જાણ. ૧૨૩

મેં શુદ્ધાતમ દ્રવ્ય હું, એ સખ પુહ્ગલ ભાવ
સડન પડન વિધ્વંસણો, ઈસકા એહ
સ્વભાવ. ૧૨૪

પુહ્ગલ રચના કારમી, વિણસંતાં નહીંવાર;
એમ જાણી મમતા તણ, સમતાશું મુજ
ધ્યાર. ૧૨૫

જનની મોહ અંધારકી, માયા રજની કૂર;
ભવ દુઃખકી એ ખાણ હે, ઈણસું રહીએ
દૂર. ૧૨૬

એમ જાણી નિજ રૂપમેં, રહુંસદા મુખવાસ;
ઓર સખ એ ભવજલ હે, એણસું ભયા
ઉદાસ. ૧૨૭

એણ અવસર કોઇ આયકેં, મુજકું કહે વિચાર
કાયામું તુમ કહુ નહિ, એહ વાત
નિરધાર. ૧૨૮

(૨૧)

પણ એહ શરાર નિમિત્ત હે, મનુષ્ય ગતિકે માહ;
શુદ્ધ ઉપયોગકી સાધના, એણસુ' અને ઉછાંહ ૧૨૯
એહ ઉપગાર ચિત આણુકે, ઇનુકા રક્ષણ કાજ;
ઉદ્ધમ કરનાં ઉચિત હે, એહ શરીર કે

સાજ. ૧૩૦

ઈનમેં ટોટા નહિં કછું, એહ કેણુકી ખાત;
તિનસુ ઉત્તર અખ કહું, સુણો સજ્જન ભલી
ભાત. ૧૩૧

તુમને જો ખાતાં કહી, અમભી જાણું સર્વ;
એહ મનુષ્ય પરજાયસેં, ગુણ ખહુ હોત
નિગર્વ. ૧૩૨

શુદ્ધ ઉપયોગ સાધન અને, એર જ્ઞાન અભ્યાસ;
જ્ઞાન વૈરાગ્યકી વૃદ્ધિકે, એહી નિમિત્ત હે
ખાસ. ૧૩૩

ઈત્યાદિક અનેક ગુણ, પ્રાપ્તિ ઇણથી હોય;
અન્ય પરજાયે એહવા, ગુણ ખહુ દુર્લભ
જોય. ૧૩૪

પણ એહ વિચારમેં, કહેણુ કેા એ મર્મ;
એહ શરીર રહો સુખે, જો રહે સંજમ
ધમ. ૧૩૫

(૨૨)

અપના સંજમાદિક ગુણ, રખણા એહીજ સાર;
તે સંયુક્ત કાયા રહે, તીનમેં કો ન

અસાર. ૧૩૬

માકું એહ શરીરમું, વેર ભાવ તો નાંહી;
એમ કરતાં જો નવી રહે, ગુણ રખણા તો

ઉછાંહીં ૧૩૭

વિવન રહિત ગુણ રખવા, તિણ કારણુ સુણ
મિત્ત;

સ્નેહ શરીરકો છાંડીએ, એહ વિચાર

પવિત્ત. ૧૩૮

એહ શરીરકે કારણુ, જો હોય ગુણકા નાશ;
એહ કદાપી ના કીજએ, તુમકું કહું શુભ

ભાશ. ૧૩૯

એહ સંબંધકો ઉપરે, સુણો સુગુણ દષ્ટાંત;
જીણથી તુમ મન કે વિશે, ગુણ ખહુમાન હોય

સંત. ૧૪૦

કોઈ વિદેશી વણિક સુત, ફરતાં ભૂતલ માંહી;
રત્નદ્રિપ આવી ચડયો, નીરખી હરખ્યો

તાંહા. ૧૪૧

(૨૩)

જાણ્યું રતનદ્વિપ એહ છે, રતન તણે નહીં પાર;
કરું વ્યવસાય ઈહાં કણે, મેળવું રતન અપાર ૧૪૨
તૃણ કાષ્ટાદિક મેળવી, કૂટિ કરી મનોહાર;
તિણમેં તે વાસો વસે, કરે વણજ વ્યાપાર. ૧૪૩
રતન કમાવે અતિ ઘણાં, કૂટિમેં થાપે તેહ;
એમ કરતાં કઈ દિન ગયાં, એક દિન ચિંતા
અછેહ. ૧૪૪

કૂટી પાસ અગ્નિ લગી, મનમેં ચિંતે એમ;
બુઝવું અગ્નિ ઉઘમ કરી, કુટીરતન રહે
જેમ. ૧૪૫

કીણુવિધ અગ્નિ સમી નહીં, તવ તે કરે વિચાર;
ગાફલ રહેણાં અખ નહીં, તરત હુઆ
હુશીયાર. ૧૪૬

એ તરણાકી કુંપડી, અગ્નિ તણે સંજોગ;
ખીણમેં એ જલ્દી જાંચગી, અખ કહા ઈસકા
ભોગ ૧૪૭

રતન સંભાળું આપણાં, એમ ચિંતી સવિ રતન;
લેઈ નિજપુર આવીઓ, કરતો બહુવિધ
જાતન. ૧૪૮

(૨૪)

રતન વિક્રિય તેણે પુરે, લક્ષ્મી લહી અપાર;
મંદિર મહેલ બનાવીયા, બાગ બગીચા

સાર. ૧૪૯

સુખ વિલસે સખ જાતકા, કીસી ઉણમ નહીં
તાસ;

દેવલોક પરે માનતો, સદા પ્રસન્ન સુખ

વાસ. ૧૫૦

ભેદ વિજ્ઞાની પુરુષ જો, એહ શરીર કે કાજ;

દુષણ કોઈ સેવે નહીં, અતિચારણી ત્યાજ. ૧૫૧

આત્મ ગુણ રક્ષણ ભણી, દઢતા ધરે અપાર;

દેહાદિક મૂર્છા તણ, સેવે શુદ્ધ વ્યવહાર. ૧૫૨

સંજમ ગુણ પરભાવથી, ભાવી ભાવ સંજોગ;

માહાવિદેહ એત્રાંવિશે, જન્મ હોવે શુભ

જોગ. ૧૫૩

જહાં સીમંધર સ્વામીજી, આદે વીશ જિણુંદ;

ત્રિભુવન નાયક સોહતા, નિરખું તસ

મુખચંદ. ૧૫૪

(२५)

देवज्ञान दिवाकरु, अहु कुवणी लगवान;
वणी मुनिवर महा संजमी, शुद्ध अरण्य
गुणवान. १५५

अहवा उत्तम क्षेत्रमां, जे होय भाहरो वास;
ते प्रभु अरण्य कमल विशे, नीशदिन करं
निवास. १५६

अति लक्ष्ति अहुमानथी, पूछ पढ अरविंद;
अवणु करं जिनवर गिरा, सावधान गत
द्वंद. १५७

सभवसरणु सुरवर रये, रतन सिंहासन सार;
जेठा प्रभु तस उपरे, योत्रीश अतिशय
धार. १५८

वाणी गुण पांत्रीश करी, वरसे अमृतधार;
ते निसुणी इहये धरी, पामुं लवणलपार. १५९
निविड कर्म महारोग जे, तिणुकुं इठणुहार;
परम रसायणु जिनगिरा, पान करं अति
ध्या. १६०

(૨૬)

ક્ષાયક સમકિત શુદ્ધતા, કરવાનો પ્રારંભ;

પ્રભુ ચરણ સુપસાયથી, સફળ હોવે

સારંભ ૧૬૧

એમ અનેક પ્રકારકે, પ્રશસ્ત ભાવ સુવિચાર;

કરકે ચિત્ત પ્રસન્નતા, આણંદ લહું અપાર ૧૬૨

આર અનેક પ્રકારકે, પ્રશ્ન કરે પ્રભુ પાય;

ઉત્તર નિસુણી તેહના, સંશય સવિ દુર

જાય. ૧૬૩

નિઃસંદેહ ચિત્ત હોયકે, તત્વાતત્ત્વ સરૂપ;

ભેદ યથાર્થ પાયકે, પ્રગટકરે નિજ રૂપ. ૧૬૪

રાગદ્વેષ દાય દાષ એ, અષ્ટ કરમ જડ એહ;

હેતુ એહ સંસારકા, તિનકો કરવો છેહ. ૧૬૫

શીઘ્રપણે જડમૂળથી, રાગ દ્વેષકો નાશ;

કરકે શ્રીજિનચંદ્રકું, નિરખું શુદ્ધ વિલાશ. ૧૬૬

પરમ દયાલ આણંદમય, કેવલ શ્રી સંયુક્ત;

ત્રિભુવનમેં સુરજપરે, મિથ્યાતિમિરહરંત. ૧૬૭

એહવા પ્રભુકું દખકે, રોમ રોમ ઉલસંત;

(૨૭)

વચન સુધારસ શ્રવણ તે, રૂઢ્ય વિવેક

વધંત. ૧૬૮

શ્રી જિન દરિશન જોગથી, વાણી ગંગપ્રવાહ;
તિણ્થી પાતિક મળ સવે, ઘોઘશ અતિ

ઉછાહ. ૧૬૯

પવિત્રથઇ જિન દવકે, પાસે લેશુ' દીખ;
દુર્ધર તપ અંગીકર, અહણ આસેવન

શીખ. ૧૭૦

ચરણ ધરમ પરભાવથી, હોરો શુધ ઉપયોગ;
શુદ્ધાતમકી રમણતા, અહભુત અનુભવ

જોગ. ૧૭૧

અનુભવ અમૃત પાનમેં, આતમ ભયે ભયલીન;
ક્ષપક શ્રેણકે સનમુખે, ચઢણ પ્રયાણ તે

કીન. ૧૭૨

આરોહણ કરી શ્રેણીકું, ધાતી કરમકો નાશ;
ધનધાતી છેદી કરી, કેવળ જ્ઞાન પ્રકાશ. ૧૭૩

એક સમય ત્રણ કાલકે, સકળ પદારથ જોહ;
જાણે દેખે તત્વથી, સાદિ અનંત અછેહ. ૧૭૪

(૨૮)

એહી પરમ પદ જાણીએ, સો પરમાતમ રૂપ;
શાસ્વત પદ થિર એહ છે, શ્રીરી નહીં

ભવજળ કૂપ. ૧૭૫

અવિચળ લક્ષ્મીકો ધણી, એહ શરીર અસાર;
તિનકી મમતા કીમ કરે, જ્ઞાનવંત નિરધાર. ૧૭૬

સમ્યક્દ્રષ્ટિ આતમા, એણુવિધ કરી વિચાર;
થિરતા નીજ સ્વભાવમેં, પરપરિણતિ

પરિહાર. ૧૭૭

મુજકું દાનું પક્ષમેં, વરતે આણુંદ ભાય;
જો કદી એહ શરીરકો, રેહેણો કાંઉક થાય. ૧૭૮
તો નિજ શુધ ઉપયોગકો, આરાધન કરું સાર;
તિનમેં વિધન દીસે નહીં, નહીં સંકલેશકો

ચાર. ૧૭૯

જો કદી થિતી પૂરણભઈ, હોયે શરીર કો નાશ;
તો પરલોક વિષે કરું, શુધ ઉપયોગ

અભ્યાસ. ૧૮૦

મેરે શુદ્ધ ઉપયોગમેં, વિધન ન દીસે કોય;
તો મેરે પરિણામમેં, હલચલ કાંહ સું હોય ૧૮૧

(२६)

भरै पारणाम के विषे, शुद्ध सङ्पत्की व्याहृ;
अति आसक्तपणु रहे, निशदिन ओहीज

राह. १८२

अे आसक्ति मिटाववा, अह्मा विष्नुं भडेश;
आदि कोध समरथ नहीं, तेणु करी लय नहीं

लेश. १८३

धंद्र धरणुंद्र नरेंद्रका, मुजकुं लय कछु नांही;
या विध शुद्ध सङ्पमे, भगन रहुं चित

मांही. १८४

समरथ अेक महापणी, मोह सुलट जग जणु;
सवी संसारी लवकुं, पटके चिहुं गति

आणु. १८५

दुष्ट मोह अंडालकी, परणति विषम विरुप;
संजमधर मुनि श्रेणीगत, पटके लवजण

कूप. १८६

मोह करम महादुष्टकुं, प्रथम थकी पहीछांणु;
जिन वाणी महा भोगरे, अतिशय कीध

हेरान. १८७

(૩૦)

જરજરીભૂત હુધ ગયા, નાઠા મુજસું દૂર;
અમ નજીક આવે નહીં, દુરપે મુજસું

ભૂર. ૧૮

તેણે કરી મેં નચિંત હુ, અખ મુજ ભય
નહીં કોય

ત્રણલોકપ્રાણીવિશે, મિત્રભાવ મુજ હોય. ૧૮
સુણો સજ્જન પરિવાર તુમ, સભા લોક સુષે
વા

મરણેકા ભય મુજ નહિ, એહ નિશ્ચે

અવદાત. ૧૯

અવસરલહી અખ મેં ભયા, નિર્ભય સર્વ પ્રક
આત્મ સાધન અખ કરું, નિઃસંદેહ

નિરધાર. ૧૯

શુદ્ધ ઉપયોગી પુરૂષકું, ભાસે મરણ નજીક;
તવ જંજળ સખ પરિહરી, આપ હોવે

નિરભીક ૧૯

એણીવિધ ભાવ વિચારકે, આણુંદમય રહે સે
આકુળતા કીણવિધ નહીં, નિરાકુલ ચિર

હોય. ૧૯

(૩૧)

આકુળતા ભવ ખીજ હે, ઇણથી વધે સંસાર
જાણી આકુળતા તજે, એ ઉત્તમ આચાર. ૧૯૪
મંજમ ધર્મ અંગીકરે, કિરિયા કષ્ટ અપાર;
તપ જપ બહુ વરસાં લગે, કરી ફળ સંચ
અસાર. ૧૯૫

આકુળતાપરિણામથી, ખીણમે' હોય સહુ નાશ;
સમકિતવંત એમ જાણીને, આકુળતા તજે
ખાસ. ૧૯૬

નિર્આકુળાથર હોયકે, જ્ઞાનવંત ગુણ જાણ;
હિત શિખ રૂઢયે ધરા તજે, આકુળતા
દુઃખ ખાણ. ૧૯૭

આકુળતા કોઈ કારણે, કરવી નહીં લગાર;
એ સંસાર દુઃખ કારણો, ઇણકું દૂર નિવાર. ૧૯૮

નિશ્ચે શુદ્ધ સરૂપકા, ચિંતન વારંવાર;
નિજ સરૂપ વિચારણા, કરવી ચિત્ત મજાર. ૧૯૯

નિજ સરૂપકો દેખવો, અવલોકન પણ તાસ;
શુદ્ધ સરૂપ વિચારવો, અંતર અનુભવ

ભાસ. ૨૦૦

(૩૨)

અંતિ ચિરતા ઉપયોગકી, શુદ્ધસરૂપકે માંહી;
કરતાં ભવ દુઃખ સવિ ટળે, નિર્મળતા લહે
તાંહી. ૨૦૧

જેમ નિર્મલ નિજ ચેતના, અમલ અખંડ
અનૂપ;

ગુણ અનંતનો પિંડ એહ, સહજનંદ
સ્વરૂપ. ૨૦૨

એહ ઉપયોગે વરતતાં, ચિરભાવે લલલીન;
નિર્વિકલ્પ રસ અનુભવે, નિજ ગુણમઃ હોય
પીન. ૨૦૩

જ્ય લગે શુદ્ધ સરૂપમેં, વરતે ચિર ઉપયોગ;
તખ લગે આતમ જ્ઞાનમાં, રમણ કરણકો
જોગ. ૨૦૪

જ્ય નિજ જોગ ચલિત હોવે, તખ કરે એહ
વિચાર;

એ સંસાર અનિત્ય છે, ઇશુમેં નહીં કહુ
સાર. ૨૦૫

દુઃખ અનંતકી ખાણ એહ, જનમમરણ
ભયજેર; વિષમ વ્યાધિ પૂરિત સદા,
ભવ સાયર ચિહું એર. ૨૦૬
એહ સરૂપ સંસારકો, જાણી ત્રિભુવન નાથ;
રાજ ઋદ્ધિ સખ છોડકે, ચલવે શિવપુર
સાથ. ૨૦૭

નિશ્ચે દ્રષ્ટિ નિહાલતાં, ચિદાનંદચિદરૂપ;
ચેતન દ્રવ્ય સાધરમતા, પુરણાનંદ સરૂપ. ૨૦૮
પ્રગટ સિદ્ધતા જેહની, આલંબન લહી તાસ;
શરણ કરે મહા પુરૂષકો, જેમ હોય વિકલપ
નાશ. ૨૦૯

અથવા પંચપરમેષ્ટી એ, પરમ શરણ
મુજ એહ; વળી જિન વાણી શરણ છે,
પરમ અમૃત રસ મેહ. ૨૧૦

જ્ઞાનાદિક આતમગુણા, રતનત્રયી અભિરામ;
એહ શરણ મુજ અતિ ભલું, જેહથી લહું
શિવધામ. ૨૧૧

એમ શરણ દ્રઢ ધારકે, ચિર કરવો પારણામ;

જ્ય તિરતા હોયે ચિત્તમાં, તથા નિજ રૂપ
વિસરામ. ૨૧૨

આતમ રૂપ નિહાળતાં, કરતાં ચિંતન તામ;
પરમાણુંદ પદ પામીએ, સકલ કર્મ હોય
નાશ. ૨૧૩

પરમજ્ઞાન જગ એહ છે, પરમધ્યાન પણ એહ;
પરમ બ્રહ્મ પરગટ કરે, પરમ જ્યોતિગુણ
ગેહ. ૨૧૪

તિણ કારણ નિજ રૂપમાં, ફિરી ફિરી કરી
ઉપયોગ;

ચિહું ગતિ બ્રમણ ભટાવવા, એહ સમ
નહીં કોઈ જોગ. ૨૧૫

નિજસરૂપ ઉપયોગથી, ફિરી ચલિત જો થાય
તો અરિહંત પરમાત્મા, સિદ્ધ પ્રભુ
સુખદાય. ૨૧૬

તીનુકા આતમ સરૂપકા, અવલોકન કરો સાર;
દ્રવ્ય ગુણ પર્જવ તેહના, ચિંતવો ચિત્ત
મઝાર. ૨૧૭

નિર્મલ ગુણ ચિંતન કરત, નિર્મલ હાથ

ઉપયોગ; તવ ફિરી નિજ સરૂપકા,

ધ્યાન કરો ચિર જોગ. ૨૧૯

જે સરૂપ અરિહંતકો, સિદ્ધ સરૂપ વળી જેહ;

તેહવો આતમ રૂપ છે, તિણમેં નહીં

સંદેહ. ૨૧૯

ચેતન દ્રવ્ય સાધરમતા, તેણે કરી એક સરૂપ;

ભેદ ભાવ ઇણમેં નહીં, એહવો ચેતન

ભૂપ. ૨૨૦

ધન્ય જગતમેં તે નર, જે રમે આતમ સરૂપ;

નિજ સરૂપ જેણે નવિ લહ્યું, તે પડીયા

ભવ કૂપ. ૨૨૧

ચેતન દ્રવ્ય સભાવથી, આતમ સિદ્ધ સમાન;

પરજાયે કરી ફેર જે, તે સવી કર્મ વિધાન. ૨૨૨

તેણે કારણ અરિહંતકા, દ્રવ્ય ગુણ પરજાય;

ધ્યાન કરતાં તેહતું, આતમ નિર્મલ થાય. ૨૨૩

પરમ ગુણો પરમાતમા, તેહના ધ્યાન પસાય;

ભેદ ભાવ દૂરે ટળે, એમ કહે ત્રિભુવન .

રાય. ૨૨૪

જેહ ધ્યાન અરિહંતકો, સોહી આતમ ધ્યાન;
કેર કહુ ધણમેં નહીં, એહીજ પરમ

નિધાન. ૨૨૫

એમ વિચાર હિરદેં ધરી, સમ્યક્ દ્રષ્ટી જેહ;
સાવધાન નિજ રૂપમેં, મગન રહે નિત્ય

તેહ. ૨૨૬

આતમ હિતસાધક પુરૂષ, સમ્યક્વંત સુજાણ;
કહા વિચાર મનમેં કરે, વરણવું સુણો ગુણ

ખાણ. ૨૨૭

જેહ કુટુંબ પરિવાર સહુ, જેઠ હે નિજ પાસ;
તિનકો મોહ છોડાવવા, એણીપરે યોલે

ભાસ. ૨૨૮

એહ શરીર આશ્રિત છે, તુમ મુજ માતને તાત;
તેણે કારણ તુમકું કહું, અખ નિસુણો

એક વાત. ૨૨૯

એતા દિન શરીર એહ, હોત તુમારા જેહ;
અખ તુમારા નાંહી હે, ભલી પરે જાણો

તેહ. ૨૩૦

(૩૭)

અખ એહ શરીરકા, આયુર્બલ યિતિ જેહ;
પુરણ ભઈ અખ નવી રહે, કીણવિધ

રાખી તેહ. ૨૩૧

યિતિ પરમાણુ તે રહે, અધિક ન રહે
કેણીભાત; તે તસ મમતા છોડવી,

એ સમજણુકી ખાત. ૨૩૨

જે અખ એહ શરીરકી, મમતા કરીયે ભાય;
પ્રિતિ રાખીએ તેહસું, દુઃખદાયક

ખહુ થાય. ૨૩૩

સુર અસુરાં કો દેહ એ, ઇંદ્રાદિક કો જેહ;
સખાહી વિનાશિક એહ છે, તે કયું કરવો

નેહ. ૨૩૪

ઇંદ્રાદિક સુર મહાખળી, અતિશય શક્તિ ધરંત;
યિતિ પુરણ થયે તેહ પણ, ખીણ એક કોઉ

ન રહંત. ૨૩૫

ઇંદ્રાદિક સુર જેહ છે, તિણુકી ઋદ્ધિ અપાર;
મત્રીશ લાખ વિમાનકે, સવી સુર

આણાકાર. ૨૩૬

તિન^૧ લખ છત્રીશ સહસ છે, મહા બળવં
જીવર^૨; આતમ રક્ષક જેહના,

અનમિષ^૩ રહે હુશીયાર. ૨૩

સાત કટક બળનો ઘણી, ઋદ્ધિ તણો

નહીં પાર; સામાનિક સુરવર પ્રમુખ,

જહાં છે બહુ વિસ્તાર. ૨૩

એહવા પરાક્રમ કા ઘણી, જબ ચિતિ

પૂરણ હોય; કાળ પ્રશાચ જબ સંચહે,

રાખી ન શકે કોય. ૨૩૬

કાળ કૃતાંતકે આગળે, કીસકા ચલે ન જોર;

મોહે મુંઝયા પ્રાણિયા, ટલવંતા કરે સોર. ૨૪૦

તણે કારણ માવિત્ર તુમ, તજો મોહકું હૂર;

શમતા ભાવ અંગીકરી, ધર્મ કરો થઈ

શૂર. ૨૪૧

૧ તણ. ૨ સુભટ, ૩ આંખની પાપણુ પણ
નહિં હલાવતાં.

(૩૯)

પુહ્ગલ રચના કરમી, વિણસંતાં નહીં વાર;
તે ઉપર મમતા કીસાં, ધરમ કરો

જગસાર. ૨૪૨

મૂઠા એહ સંસાર છે, તિણકું જાણો સાચ;
ભૂલ અનાદિ અજ્ઞાનકાં, મોહકરોવે નાચ. ૨૪૩
કરમ સંજોગ આવી અણે, ચિતિ પાકે

સહુ જાય; ક્રોડ જતન કરીયે કદા,

પણ ખીણ એક ન રહાય. ૨૪૪

સ્વપ્ન સરીખા ભોગ છે, ઋદ્ધિ ચપળા

ઝખકાર; ડાલ આણી જળ ખિંદુસમ,

આયુ અથિર સંસાર. ૨૪૫

તે જાણો તમે શુભપરે, છંડો મમતા જળ;
આતમહિત અંગીકરી, પાપ કરો

વિસરાલ. ૨૪૬

રાગ દશાથી જીવકું, નિવિડ કરમ હોય અંધ;
મળી દુર્ગતિમાં જઈ પડે, જહાં દુઃખના

ખહુ ધંધ. ૨૪૭

मुञ्ज उपर षड् भ्रातृभिः, तुमकुं अति
दुःखं थाय; पणु आयु पूरणु थये,
कीसीशुं ते न रणाय. २४८
अल्प काण आयु तुमे, दण्णे द्रष्टि निहाल;
संभंध नहीं तुम मुञ्जणीये, में क्षिरता
संसार. २४९

लावी लाव संभंधथी, में लया तुमका पुत्र;
पंथी मेलाप तेणी परे, अे संसारह सूत्र. २५०
अणीविध सवि संसारी लव, लटके थिहुं
गति मांही; कर्म संभंधे आवी मळे,
पणु न रहे थिर कयांही. २५१

अेह सइप संसारका, प्रत्यक्ष तुम दण्णाय;
तेणु कारणु भमता तल, धर्म करे थित्त
लाय. २५२

पुन्य संज्जे पाभिया, नरलव अति सुभकार;
धर्म सामथी सवि भणी सकुल करे
अवतार. २५३

(४१)

काण आछेडी जगतमें, लमतो द्विपस ने रात;
तुमकुं पणु अछेशे कदा, अे साथे

अवदात. १ २५४

अेम जाली संसारकी, ममता कीजे दूर;
समता लाव अंगीकरो, जेम लहो सुअ

लरपूर. २५५

धरम धरम जग सहु करे, पणु तस न लहो
भरम; शुद्ध धरम समज्या विना,

नवि भीटे तस लरम. २५६

इटिक मणि निरमल अशो, येतनको जे स्वभाव;
धर्म वस्तुगत तेह छे, अवर सवे परभाव. २५७
राग द्वेषकी परिणति, विषय कषाय संजोग;
मदीन लया करमे करी, जनम भरणु

आलोग. २५८

आह करमकी गेहलता, मिथ्याद्रष्टि अंध;
ममता शुं भाये सदा, न लहो निज

गुण संग. २५९

१ बुद्धो, यो कस वात-हकीकत.

तीन कारण तुमकुं कहुं, सुखो अक चित्त लगाय
भमता छांडो मूलथी, जेम तुमकुं सुख
थाय. २६०

परम पंच परमेष्टिको, समरण अति सुखदाय
अति आदरथी कीछयो, जेहथी लवहुःअ
जय. २६१

अरिहंत सिद्ध परमात्मा, शुद्ध सत्पी जेह
तेहना ध्यान प्रभावथी, प्रगटे निज
गुण रेह. २६२

श्री जिन धरम पसायथी, दुध मुज निर्मल
शुद्ध; आत्म लदी परे ओणभी,
अथ कइं तेहनी शुद्ध. २६३

तुमे पणु अह अंगीकरो, श्री जिनवरको धर्म
निज आत्मकुं लदीपरे, जणु लहो
सवि भर्म. २६४

आर सवे अम जण हे, दुःखदायक सवी साज
तिनकी भमता त्यागके, अथ साधो निज
काज. २६५

सव सव मेदी भूकीया, धन कुटुंभ संज्ञेग;
धार अनंता अनुभव्या, सवि संज्ञेग

विज्ञेग. २६६

अज्ञानी अे आतमा, अस अस गतिमें नय;
भमतावश त्यां तेहवो, दुध रही अहु

दुःख पाय. २६७

भाहातम अे सवी भाहको, किणुविष कह्यो

न नय; अनंतकाल अेषीपरे लभे,

जन्म भरषु दुःखदाय. २६८

अिम पुद्गलपरलय जेह, सर्व विनाशी नषु;
चितन अविनाशी सदा, अे ना लभे

अनषु. २६९

मिथ्या भाहने वश थध, नूठेकुं लि साय;

कहे तिहां अचरन कीशो, सव भंडप को

नाय. २७०

अनको भाह गली गयो, बेदज्ञान लही सार;

पुद्गलकी परिणति विशेष, नवि राये नि-

रधार. २७१

(४४)

बिन्न लभे आत्म थकी, पुद्गल की परलय
किमही यथाव्यो नवि यणे, कशीपरे ते

न ङ्गाय. २७२

सया यथारथ ज्ञान जण्ण, जण्णे निज परभाव
थिरता लघं निज रूपमे, नवी इये तस

परभाव. २७३

माततात तुमकुं कही, ये सण सायी वात;
ते चित्तमे धरण्यो सदा, सइल करो अ.

वदात. २७४

मुणकुं तुम साथे हतो, अता दिन मण्णध;
अण्ण ते सवी पूरण्ण हुअो, लावी लाव

अण्णध. २७५

विकल्प कोर्ध तुमे मत करो, धम्म करो थध धीर;
मे पण्ण आत्म साधना, कइ निज मन

करी थीर. २७६

आत्म कारण साधयो, तुमकुं उचित हे सार;
भाइ न करो कीसी कारणे, अण्णथी दुःख

अपार. २७७

(૪૫)

મહાજ સ્વરૂપ જે આપણો, તે છે આપણી
પાસ;

નહીં કોસીસું જાચનાં, નહીં પરકો કોસી
આશ. ૨૭૮

અપના ધરમાંહી અછે, મહા અમુલ્ય નિધાન;
તે સંભાળો શુભ પરેં, ચિંતન કરો સુ-
વિધાન. ૨૭૯

જન્મમરણકા દુઃખ ટળે, જળ નિરખે નિજરૂપ;
અનુક્રમે અવિચળ પદ લાહે, પ્રગટે સિદ્ધ
સરૂપ. ૨૮૦

નિજ સરૂપ જાણ્યાવિના, જીવ ભમે સંસાર;
જળ નિજ રૂપ પિછાણીઓ, તળ લાહે
ભવકો પાર. ૨૮૧

સકલ પદારથ જગતકે, જાણણુ દેખણુ હાર;
પ્રત્યક્ષ ભિન્ન શરીર શું, જ્ઞાયક ચેતન
સાર. ૨૮૨

દ્રષ્ટાંત એક સુણો ઇહા, બારમા સ્વર્ગકો દેવ;
કૌતુક મિશ મધ્ય લોકમેં, આવી વસિયો
હવ. ૨૮૩

કોઈક રંક પુરૂષ તણી, શરીર પરબયમે' સોય;
યેસી ખેલ કરે કીશા, તે દેખો સહુ કોય. ૨૮૪
કબહીક રાનમે' જાય કે, કાષ્ટકી ભારી લેય;
નગરમે' વેચન ચાલીયો, મસ્તકે ધરીને

તેહ. ૨૮૫

કરે મજૂરી કોઈ દિન, કબહીક માંગે લીખ;
કબહીક પર સેવાવિશે, દક્ષ થઈ ધરે

શીખ. ૨૮૬

કબહીક નાટકીયો હુઈ, રીઝવે નગરકો વૃંદ;
કબહીક વણિક બની ધસો, કરે વેપાર

અમંદ. ૨૮૭

કબહીક માલ ગુમાય કે, રૂદન કરે ઇહુ તેહ;
કબહીક નફા પાયકે, હાસ્ય વિનોદ

અછેહ. ૨૮૮

એણીવિધ ખેલ કરે ઘણા, પુત્ર પુત્રી પરિવાર;
સ્ત્રી આદિક સાથે રહે, નગર માંહી તેણી

વાર. ૨૮૯

વૈરી કટક આબ્યું ધણું, નાસણુ લાગ્યા લોક;

(૪૭)

તવ તે સુર એમ ચિંતવે, ઈહાં હોશે

બહુ શોક. ૨૨૦

એમ વિચાર કરી સવે, ચાલે આધી રાત;
એક પુત્રકું કાંધ પર, બીજાકું ગ્રહે હાથ. ૨૨૧
ધરવાખરકો પોટલો, સ્ત્રી લહે શિર પરી તેહ;
પુત્રીકું આગળ કરી, એણી પેરે ચાલે

તેહ. ૨૨૨

ફાટે તૂટે ગોઠડાં, તીણકી બાંધી ગાંઠ;
શીર ધરી તે આપણે, એણીવધ તીહાંથી

નાઠ. ૨૨૩

મારગ ચાલતાં તેહને, વાટ બટાઉ મળે જેહ;
પુછે કીહાં ચાલ્યા તુમે, તવ એમ ભાંખે

તેહ. ૨૨૪

નગર અમારું ઘેરીયું, વયરી લરકર આય;
તીણ કારણ અમે નાશીયા, લહા કુટુંબ

સમવાય. ૨૨૫

કોઈક ગામમેં જાયકે, જીમ તીમ કરું ગુજરાન;
કરમ વિપાક બને ઈસા, તેણે કરી ભયા

હોરાન. ૨૨૬

એમ અનેક પ્રકારકા, ખેલ કરે જગમાંહા;

પણ ચિત્તમેં જાણે ઈશ્યું, મેં સદા સુખં

માંહી. ૨૯૭

મેં તો બારમા કલપકો, દેવ મહાઋદ્રિવંત;

અનોપમ સુખ વિલસું સદા, અદભૂત એ

વિરતંત^૧. ૨૯૮

એ એષ્ટા જે મેં કરી, તે સવિ કૌતુક ઇજં;

રંક પરજાય ધારણ કરી, તીણકો એ સવી

સાજ. ૨૯૯

જેમ સુર એહ ચરિત્રને, નવી ધરે મમતા ભાવ;

દીન ભાવ પણ નવી કરે, ચિંતવે નિજ

સુરભાવ. ૩૦૦

એણીવિધ પર પરજાયમેં, મેં જે એષ્ટા કરંત;

પણ નિજ શુદ્ધ સરૂપકું, કમ્પહુ નહાં

વિસરંત. ૩૦૧

શુદ્ધ હમારો રૂપ હે, શોભિત સિદ્ધ સમાન;

કેવલ લક્ષ્મીકો ધણી, ગુણ અનંત

નિધાન. ૩૦૨

(૪૯)

એણીપરે એહ સરૂપકો, અનુભવ કિધો
બહુવાર; અથ કિણવિધ મુજ ભય નહીં,
એ જાણો નિરધાર. ૩૦૩

અથ આગે નિજ નારીકું, સમજાવે શુભ રીત;
મમતા ન કરો એહકી, ન કરો પુદ્ગલ
પ્રીત. ૩૦૪

થિતિ પૂરણ ભઈ એહકી, અથ રહેણેકા નાંહી;
તો ક્યું મોહ ધરો ધણો, દુઃખ કરણા દિલ
માંહી. ૩૦૫

મેરા તેરા સંબંધ જે, એતા દિનકા હોય;
વંધકા કે ન કરી શકે, એણીવિધ જાણો
સોય. ૩૦૬

એહ શરીર અસાર છે, વિણસંતાં નહાં વાર;
થિતિ બલ સવિ પૂરણ હુઆ, ખીણમેં
હોયગી ધાર. ૩૦૭

તીણ કારણ તુમકું કહું, મ ધરો ઇણકી આશા;
ગરજ સરે નહીં તાહરી, ઇનકા હોયે અથ
નાશ. ૩૦૮

એમ જાણી મમતા તણ, ધરમ કરો ધરી પ્રીત;
જેમ આતમ સુખ સંપજે, એ ઉત્તમકી

રોત. ૩૦૯

કાળ જગતમેં સહુ શીરે, ગાફલ રહેણાં નાંહી
કબહીક તુજકું પણ ગ્રહે, સંશય ઈણમેં

નાંહા. ૩૧૦

તું મુજ પ્યારા નારી છે, એ સવી મોહ વિલાસ;
ભોગ વિટંબના જાણીએ, આતમ ગુણકો

નાશ. ૩૧૧

સ્ત્રી ભરથાર સંજોગ જે, ભવ નાટક એહ જાણુ;
ચેતન તુજ મુજ સારીખો, કર્મ વિચિત્ર

વખાણુ. ૩૧૨

એમ વિચાર ચિત્તમેં ધરી, મમતા મૂકો દૂર;
નિજ સ્વારથ સાધન ભણી, ધરમ કરો

શુદ્ધ શૂર. ૩૧૩

જો મુજઉપર રાગ છે, તો કરો ધરમમેં સહાજ;
ઇણે અવસર તુજ ઉચિત હે, એ સમો

અવર ના કાજ. ૩૧૪

ધરમ ઉપદેશ એણીપરે, તેરા હીતકે કાજ;

(૫૧)

મેં કહ્યો કરુણા લાયકેં, તેણે સાધો
શિવરાજ. ૩૧૫

ફાગટ ખેદ ના કીલએ, કર્મ બંધ બહુ થાય;
ભણી એમ મમતા તણ, ધર્મ કરે

સુખદાય. ૩૧૬

હવે નિજ કુટુંબ ભણી કહે, હિત શિક્ષા
સુવિચાર;

મમતા મોહ છોડાવવા, એણીવિધ કરે
ઉપગાર. ૩૧૭

સુણો કુટુંબ પરિવાર સહુ, કહું તુમકું
હિત લાય; આઉ થિતિ પૂરણ ભઈ,
એહ શરીરકી ભાય. ૩૧૮

તેણે કારણ મુજ ઉપરે, રાગ ન ધરણાં કોય;
રાગ કર્યો દુઃખ ઉપજે, ગરજ ન સરણી
જેય. ૩૧૯

એહ થિતિ સંસારકી, પંખીકા મેલાપ;
ખીણ ખીણમેં ઊડી ચલે, કહા કરણાં
સંતાપ. ૩૨૦

(૫૨)

કોણ રહ્યા ઇહાં થીર થઈ, રેહણહાર નહીં કોય;
પ્રત્યક્ષ દીસે ઇણીપરે, તુમે પણ જાણો

સોય ૩૨૧

મેરે તુમ સહુ સાથશું, ક્ષમાભાવ છે સાર;
આણંદમાં તુમ સહુ રહો, ધર્મ ઉપર ધરો

ધ્યાર. ૩૨૨

ભવ સાયરમાં બૂડતાં, ના કોઈ રાખણહાર;
ધર્મ એક પ્રવહણ સમો, કેવલી ભાખિત

સાર. ૩૨૩

એ સેવો તુમ ચિત ધરી, જેમ પામે

સુખ સાર; દુરગતિ સવિ દૂરે રજે,

અનુક્રમે ભવ નિસ્તાર. ૩૨૪

એમ કુટુંબ પરિવારકું, સમજાવી અવદાત;
પછી પુત્ર બોલાયકે, ભાંખે એણી પરે વાત. ૩૨૫

સુણો પુત્ર શાણા તુમે, કેહણુકો એ સાર;

માહ ન કરવો માહરો, એહ અથિર

સંસાર. ૩૨૬

શ્રીજિનધરમ અંગીકરો, સેવો ધરી બહુ રાગ;

(૫૩)

તુમકું સુખદાયક ધણે, લહેશો મહા

સૌભાગ્ય. ૩૨૭

વ્યવહારિક સંબંધથી, આણા માનો સાર;

તેણે કારણ તુમને કહું, ધારો ચિત્ત

મોઝાર. ૩૨૮

પ્રથમ દેવ ગુરુ ધર્મકા, કરો અતિ ગાઠ પ્રતીત;

મિત્રાર્થ કરો સુજનકી, ધર્મીશું ધરો

પ્રીત. ૩૨૯

દાન શિયલ તપ ભાવના, ધર્મ એ ચાર પ્રકાર;

રાગ ધરો નિત્ય એહશું, કરો શક્તિ

અનુસાર. ૩૩૦

સજન તથા પરજન વિષે, ભેદ વિજ્ઞાન

જેમ હોય; એહ ઉપાય કરો સદા,

શિવ સુખ દાયક સૌાય. ૩૩૧

જે સંસારી પ્રાણીઆ, મગન રહે સંસાર;

પ્રીત ન કીજએ તેહકી, મમતા દૂર

નીવાર. ૩૩૨

૧ સુખ સૌભાગ્ય.

(૫૪)

રાગી જીવકી સંગતે, એહ સંસાર મઝાર;
કાળ અનાદિ ભટકતાં, કીમહી ન લહીએ
પાર. ૩૩૩

રાગે રાગ દશા વધે, તેમ વળી વિષય વિકાર;
મમતા મૂર્છા બહુ વધે, એ દુર્ગતિ દાતાર. ૩૩૪
તેણે સંસારી જીવકી, તણ સંગત દિલધાર;
જ્ઞાનવંત પુરૂષાં તણી, કરો સંગતિ
સુવિચાર. ૩૩૫

ધર્માત્મા પુરૂષ તણી, સંગતે બહુ ગુણુ થાય;
જશ કીર્તિ વાધે ધણી, પરિણતિ સુધરે
ભાય. ૩૩૬

એમ અનેક ગુણુ સંપળે, એહ લોકમેં સુખકાર;
વળી પરલોકમેં પામીયે, સ્વર્ગાદિક સુખ
સાર. ૩૩૭

વળી ઉત્તમ પુરૂષતણી, સંગતે લહીએ ધર્મ;
ધરમ આરાધી અનુક્રમે, પામીયે શિવપુર
સર્મ? ૩૩૮

ધરમી ઉત્તમ પુરૂષકી, સંગતિ સુખની ખાણ;

૧ શર્મ-સુખ.

(૫૫)

દોષ સકળ દૂરે ટળે, અનુકંમે પદ નિ-
વીણ. ૩૩૯

એણીવિધ તુમકું હિતલણી, વચન કહ્યાં

સુરસાલ; જો તુમકું સચ્ચા લગ,

તો કીજો ચિત્ત વિશાલ. ૩૪૦

દયા ભાવ ચિત્ત આણુકે, મેં કહ્યા ધરમ વિચાર;

જો તુમ રૂદ્ધમાં ધારંશો, તો લેશો સુખ

અપાર. ૩૪૧

એમ સખકું સમજાયકે, સખસેં અલગા હોય;

અવસર દેખી આપણા, ચિત્તમેં ચિંતે

સોય. ૩૪૨

આયુ અદ્ય નિજ જાણુકે, સમકિત દ્રષ્ટિવંત;

દાનપુન્ય કરણા જીકે, નિજ હાથે કરે સંત. ૩૪૩

મહાપ્રતધારી મુનિવરા, સમ્યગ્ જ્ઞાન સંયુક્ત;

ધારક દશવિધ ધર્મના, પંચ સમિતિ ત્રણ

ગુપ્ત. ૩૪૪

બાઝ^૧ અલ્પાંતર અંધિરજે, તેહથી ન્યારા જેહ;

૧ બાહ્ય. ૨ પરિગ્રહ.

(૫૬)

બહુશ્રુત આગમ અર્થના, મર્મ લહે સહુ

તેહ. ૩૪૫

એહવા ઉત્તમ ગુરુ તણે, પુન્યથી જોગ જો હોય;

અંતર ખુલી એકાંતમે, નિશદ્યભાવ હોય

સોય; ૩૪૬

એહવા ઉત્તમ પુરુષનો, જોગ કદી નવી હોય;

તો સમકિત દ્રષ્ટી પુરુષ, મહાગંભીર તે જોય. ૩૪૭

એહવા ઉત્તમ પુરુષકો, આગે અપની ખાત;

રૂઢ્ય ખોલકે કીજએ, મરમ સકલ અવદાત. ૩૪૮

જોગ^૧ જીવ ઉત્તમ જીકે, ભવભીર મહાભાગ્ય;

એહવો જોગ ન હોય કદા, કહેણે કો નહીં

લાગ. ૩૪૯

અપના મનમે ચિંતવે, દુષ્ટ કરમ વશ જેહ;

પાપ કરમ જે હોય ગચું, બહુવિધ નિંદ

તેહ. ૩૫૦

શ્રીઅરિહંત પરમાતમા, વળી શ્રીસિદ્ધભગવંત;

જ્ઞાનવંત મુનિરાજની, વલી સુર સમકિત-

વંત. ૩૫૧

૧ યોગ્ય.

ઇત્યાદિક મહા પુરુષકી, સાખ કરી સુવિશાલ;
 વળી નિજ આતમ સાખશુ, દુરિત સવે

અશરાલ. ૩૫૨

મિથ્યા દુષ્કૃત ભલી પરે, દીજે ત્રિકરણ શુદ્ધ;
 એણીવિધ પવિત્ર થઈ પછે, કીજે નિર્મલ

શુદ્ધ. ૩૫૩

અવશ્ય મરણ નિજ મન વિશે, ભાસન હુવે જામ;
 સર્વ પરિગ્રહ ત્યાગકે, આહાર ચાર તજે તામ. ૩૫૪
 જો કદિ નિર્ણય નવી હુવે, મરણ તણા

મન માંહી;

તો મરજા કીજાએ, ઈતર કાલકી તાંહી. ૩૫૫
 સર્વ આરંભ પરિગ્રહ સહુ, તીનકોકીજે ત્યાગ;
 ચારે આહાર વલી પચખિએ, ઈણવિધ

કરી મહાભાગ. ૩૫૬

હવે તે સમકિત દ્રષ્ટિવંત, ચિર કરી મન

વચ કાય;

ખાટથી નીચે ઉતરી, સાવધાન અતિથાય. ૩૫૭

(૫૮)

સિંહપરેં નિર્ભય થઈ, કરે નિજ આતમ કાજ
મોક્ષ લક્ષ્મી વરવા ભણી, લેવા શિવપુર

રાજ. ૩૫૮

જીમ મહા સુભટ સંગ્રામમાં, વૈરી છતણુ કાજ;
રણુ ભૂમિ મેં સંચરે, કરતા અતીહ

દીગ્ગાજ. ૩૫૨

ધણીવિધ સમકિતવંતજે, કરી ચિરતા પરિણામ
આકુળતા અંશે નહીં; ધીરજ તણુ તે

ધામ. ૩૬૦

શુદ્ધ ઉપયોગમાં વરતતો, આતમગુણુ અનુરાગ;
પરમાતમકે ધ્યાનમેં, લીન એર સખ

ત્યાગ. ૩૬૧

ધ્યાતા ધ્યેયની એકતા, ધ્યાન કરતાં હોય;
આતમ હોય પરમાતમા, એમ જાણુ તે

સોય. ૩૬૨

સમ્યક્દ્રષ્ટિ શુભ મતિ, શિવસુખ ચાહે તેહ;
રાગાદિ પરીણામમેં, ખિણુ નવી વરતે તેહ ૩૬૩
કીણુહી પદાર્થકી નહીં; વંછા તસ ચિતમાંહ;

(૫૯)

મોક્ષ લક્ષ્મી વરવા ભણી, ધરતો અતિ

ઉછાંહ. ૩૬૪

એણીવિધ ભાવ વિચારતાં, કાળ પુરણ કરે સૌય;
આકુલતા કીણવિધ નહીં, નિરાકુલ ચિર

હોય. ૩૬૫

આતમ સુખ આણુંદમય, શાંત સુધારસ કુંડ;
પતામે તે જીલી રહે, આતમ વીરજ ઉદંડ. ૩૬૬
આતમ સુખ સ્વાધીન છે, એર ન એહ સમાન;
એમ જાણી નિજરૂપમે, વરતે ધરી બાહુ

માન. ૩૬૭

એમ આણુંદમાં વરતતાં, શાંતપ્રણામ સંયુક્ત;
આયુ નિજ પૂરણ કરી, મરણલહે અતિવંત. ૩૬૮
એહ સમાધિ પ્રભાવથી, ઇંદ્રાદિક કી નહર;
ઉત્તમ પદવી તે લહે, સર્વ કારજ કે

સિદ્ધ. ૩૬૯

મહા વિભૂતી પાયકે, વિચરંતા ભગવાન;
વળી કેવલી મુનિરાજને, વંદે સ્તવે બાહુ

માન. ૩૭૦

૧ શાંતસુધારસ કુંડમાં.

(૬૦)

સુરલોકે શાસ્વત પ્રભુ, નિત્ય ભક્તિ કરે તાસ;
કલ્યાણિક જિનરાજના, ઓચ્છવ કરત
ઉલાસ. ૩૭૧

નંદીસર આઠે ઘણાં, તીરથ વંદે સાર;
સમકિત નિર્મલ તે કરે, સકળ કરે
અવતાર. ૩૭૨

સુર આચુ પૂરણ કરી, તિહાંથી ચવીને તેહ;
મનુષ્ય ગતિ ઉત્તમ કુલે, જનમ લહે ભવી
તેહ. ૩૭૩

રાજ્ય ઋદ્ધિ સુખ ભોગવી, સદ્ગુરૂ પાસે તેહ;
સંજમ ધર્મ અંગીકરી, ગુરૂ સેવે ધરી
તેહ. ૩૭૪

શુદ્ધ ચરણ પરિણામથી, અતી વિશુદ્ધતા થાય;
ક્ષપક ઁણી આરોહીને, ધાતી કરમ
અપાય. ૩૭૫

કેવળ જ્ઞાન પ્રગટ ભયો, કેવળ દરશન ભાસ;
એક સમય ત્રણ કાલકી, સરવ વસ્તુ
પરકાસ. ૩૭૬

સાદિ અનંત ચિતિ કરી, અવિચળ સુખ
નિરધાર;

વચન અગોચર એહ છે, કીણુવિધ લહીએ
પાર. ૩૭૭

મહિમા મરણુ સમાધિનો, જાણુ અતિ ગુણુગૃહ;
તીણુ કારણુ ભવી પ્રાણીયા, ઉદમ કરીએ
તેહ. ૩૭૮

એણીવિધ મરણુ સમાધિકો, સંક્ષેપે સુવિચાર;
દુહા ભાસ રચના કરી, નિજ પરને
ઉપગાર. ૩૭૯

મરણુસમાધિવિચારની, પ્રતિ મળી મુજ એક;
તિણુમેં સમાધિ મરણુકો, વર્ણવ કીયો અતિ
છેક. ૩૮૦

પણુ ભાષા મરદેશકી, તિણુમેં લખીયો તેહ;
તિણુ કારણુ સુગમ કરી, દુહા બંધ કીયો
એહ. ૩૮૧

અદ્વૈત અનુસારથી, જિન ઉપયોગે જેહ;
વિરૂદ્ધ ભાવ લખીયો છકે, મિથ્યા દુષ્કૃત
તેહ. ૩૮૨

॥ પ્રસ્તાવિક દુહા. ॥

અવસર મરણુ નિકટ તણુ, જખ જણુ બુધ લોય;
 તખ વિશેષ સાધન કરે, સાવધાન અતિ હોય ॥૧
 ધર્મ અર્થ અરૂ કામ શિવ, સાધન જગમેં ચાર ॥
 વ્યવહારે વ્યવહાર લખ, નિશ્ચયે નિજગુણુ ધાર. ૨
 મૂર્ખ કૂલ આચારથી, જણુત ધર્મ સદીવ ॥
 વસ્તુસ્વભાવે ધર્મ સુધી, કહુત અનુભવી જીવ ૩
 ખેહ ખજનાકું અરથ, કહુત અગ્યાની જેહ ॥
 કહુત દ્રવ્ય દરસાવકું, અર્થ સુગ્યાની તેહ. ૪
 કંપતી રતિ કિડા પ્રત્યે, કહુત દુરનતિ કામ ॥
 કામ ચિત્તઅભિલાષકું, કહુત સુમતિ ગુણુધામ. ૫
 ઇંદ્ર લોકકું કહુત શિવ, જે આગમ દ્રગહીણુ ॥
 ખંધ અભાવ અચલ ગતિ, ભાંખત નિત્ય પ્રવીણુ. ૬
 એમ અધ્યાતમ પદ લખી, કરત સાધના જેહ ॥
 ચિદાનંદ જિનધર્મનો, અનુભવ પાવે તેહ ॥૭॥
 સમય માત્ર પ્રમાદ તજ, ધર્મ સાધના માંય ॥

अथिर इप संसार लण, रे नर कहीअे कांय. ८
 छिन्नत छिन छिन आवणो, अंजलीजलन्युंभीत;
 काल यकं माथे लमत, सोवत कहा अलीत ॥१॥
 तन धन जेअन कारमा, संजा राग समान ॥
 सकल पदार्थ जगतमें, सुपन इप चित्त जन. १०
 मेरा मेरा क्याकरे, तेरा हे नहि कोध ॥
 विद्वानंठ परिवारका, मेला हे दिन दाय ॥११॥
 ऐसा भाव निहाणीनित, कीजे ज्ञानअियार; भिटे
 न ज्ञान अियारविषु, अंतर राग विकार ॥१२॥
 ज्ञान रवि वैराग्य जस, छिरहे चंद्र समान ॥
 तास निकट कडोकेभरहे, मिथ्या तमदुःखपाणु १३
 आप आपना इपमें, भगन भमत भल जोय;
 नित्य रहे समतारसि, तास अंध नवि कोय. १४
 परपरिणुति परसंगशुं, उ जतअिनसत एव ॥
 मिथ्याभोह परभावको, अचल अख्यास सहीव .प
 जेसे कंचुकी त्यागसें, अिनसत नाहि लुजंग ॥
 हह त्यागथी एवपणु, तेसे रहत अलंग ॥१६॥
 जे उपजे सो वुं नहि, अिनसे ते पणु नांहि ॥

छोटा मोटा तुं नहि, समज देष हिलमांही.
 वरसु लांत तो में नहा, जत पात कुल रेभ.
 रात्र रंक तुं है नहि, नहि आष्या नहि बेभ. १
 तुं सौमें सौथी सदा, न्यारा अलभ सइप;
 अकथ कथा तेरी महुा, चिदानंदचिद् इप. १९
 जन्म भरसु जिहां है नहि, धत लीत लव लेश;
 नहि शिरआष्या नरिंदकी, सोही आपष्या देश. २०
 षिनाशिक पुद्गल दशा, अविनाशी तुम आप;
 अप्या आप विचारतां, मिटे पुन्य अइ पाप. २१
 येडी लोह कुनकमयी, पाप पुन्य जग जलु;
 दायथकी न्यारा सदा, निज स्वइप पहिछालु. २२
 लुगल गति शुभ पुन्यथी, धतर पापथी जेथ;
 यारे गतिनिवारीअे, तथ पंचमी गति होय. २३
 पंचमीगति थीन अकडं, सुअ तिहुं लोकमोअार;
 चिदानंद नवि जलुजे, अहु मोटा निरधार. २४
 धम विचार हिरहे करत, ज्ञान ध्यान रसलीन;
 निर्विकल्परस अनुभवे, विकल्पता होयछीन. २५
 निर्विकल्प उपयोगमें, होत समाधि इप;
 अचल ज्योत अलके तिहां, पावे इशि अनूप. २६

દેખ દર્શ અહભુત મહા, કાલ ત્રાસ મિટળય;
જ્ઞાન જોગ ઉત્તમ દશા, સદ્ગુરુ એહુ બતાય.૨૭
જ્ઞાનાલંબન દ્રઠ ગ્રહી, નિરાલંબતા ભાવ;
ચિદાનંદનિત્ય કીજએ, એહિજ મોક્ષ ઉપાય.૨૮
થોડાસામેં જાણજો, કારણ રૂપ વિચાર;
કહત સુનત શ્રુત જ્ઞાનકોં, કબુ ન આવે પાર.૨૯
મેં મેરા એ ભાવથી, વધે રાગ અરૂ દાષ;
રાગ દાષ જ્યોં લોં હીએ, ત્યોં લોં મિટે ન દાષ.૩૦
રાગ દ્વેષ જાકું નહિ, તાકું કાલ ન ખાય;
કાલ જીત જગમેં રહ્યો, મહોટા ખીરૂઠ ધરાય.૩૧
ચિદાનંદ નિત્ય કીજએ, સમરણ સાસોસાસ;
વૃથા અમોલખ જતહે, શ્વાસખખર નહિતાસ.૩૨

અથ શ્રી પુન્યપ્રકાશનું સ્તવન.

દુહા.

સકળ સિદ્ધિ દાયક સદા, શોવીશે જિનરાય;
 સહયુર સામિની સરસતિ, પ્રેમે પ્રણમું પાપ.૧
 ત્રિભુવનપતિ ત્રિસલા તણો, નંદન ગુણ ગંભીર;
 શાસન નાયક જગ જયો, વર્ધ્ધમાન વડવીર. ૨
 એક દિન વીર જિણંદને, ચરણે કરી પ્રણામ;
 ભવિક જીવના હિત ભણી, પૂછે ગૌતમસ્વામ.૩
 મુક્તિમારગઆરાધીએ, કહો કિણપરે અરિહંત;
 સુધા સરસ તવ વચન રસ, ભાષે શ્રી ભગવંત.૪
 આતચાર આજોઈએ, વ્રત ધરીએ ગુરુશાખ;
 જીવ ખમાવો સયળ જે, યોનિ ચોરાશી લાખ પ
 વિધિશું વળી વોસરાવિએ, પાપસ્થાનક અઢાર;
 ચારશરણ નિત્ય અનુસરો, નિંદાદુરિતઆચાર.૬
 શુભકરણી અનુમોદિએ, ભાવ ભલો મન આણ;
 અણસણઅવસર આહરી, નવપદ જયો મુજણ.૭
 શુભ ગતિ આરાધન તણા, એ છે દશ અધિકાર;
 ચિત્ત આણિને આહરો, જેમ પામે ભવપાર. ૮

ઢાળ ૧ લી.

(કુમતિએ છિંડી કીહાં રાખી.—એ દશી),
 જ્ઞાન દરિસણુ ચારિત્ર તપ વીરજ, એ પાંચે
 આચાર; એહ તણા ઈહ ભવ પરભવના, આ-
 લોઈએ અતિચારે પ્રાણી. જ્ઞાન ભણા ગુણ-
 ખાણી, વીર વદ એમ વાણીરે. પ્રાં ૧ એ
 આકણી ગુરૂ ઝોળવીએ નહીં ગુરૂ વિનયે,
 કાળે ધરી બહુ માન; સત્ર અરથ તદુભય કરી
 સુધા, ભણીએ વડી ઉપેધાનરે. પ્રાં જ્ઞાં ૨
 જ્ઞાનોપગણુ પાટી પોથી, ઠવણી નોકારવાળી;
 તેહ તણી કીધી આશાતના, જ્ઞાન ભક્તિ ન
 સંભાળીરે. પ્રાંજ્ઞાં ૩. ઈત્યાદિક વિપરીતપ-
 ણાથી, જ્ઞાન વિરાધ્યું જેહ; આ ભવ પરભવ
 વળીરે ભવોભવ, મિછામિદુક્કડં તેહરે. પ્રાં ૪
 સમક્તિ દ્યો શુદ્ધ જાણી, વીર વદ એમ
 વાણીરે. પ્રાં સં જિનવચને શંકા નવિ
 કીજે, નવિ પરમત આભલાખ; સાધુતણી
 નિંદા પરિહરજો, કૂળ સંદેહ મ ગખરે. પ્રાં
 સં ૫. મૂઢપણું છંડો પરશંસા, ગુણવંતને
 આદરિએ; સામીને ધરમે કરી ચિરતા, ભક્તિ

પરભાવના કરિએરે. પ્રાં સં ૬. સંઘ ચૈત્ય
 પ્રાસાદ તણે જે, અવર્ણવાદ મન લેખ્યો; દ્રવ્ય
 દેવકો જે વિશ્વસાડયો, વિશ્વસંતા ઉવેખ્યોરે.
 પ્રાં સં ૬ ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી, સમ-
 કિત ખંડયું જેહ; આ ભવ પરભવ વળીરે
 ભવોભવ, મિછામિદુક્કડં તેહરે, પ્રાણી ચારિત્ર
 દ્યો ચિત્ત આણી. ૮ પાંચ સમિતિ ત્રણ
 ગુપ્તિ વિરાધી, આઠે પ્રવચન માય; સાધુ
 તણે ધર્મે પરમાદે, અશુદ્ધ વચન મન
 કાયરે. પ્રાં ચાં ૯. પ્રાવકને ધર્મે સમા-
 ચક, પોસહમાં મન વાળી; જે જ્યણા
 પૂર્વક એ આઠે, પ્રવચન માય ન પાળીરે. પ્રાં
 ચાં ૧૦. ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી, ચારિત્ર
 ડાળયું જેહ; આ ભવ પરભવ વળીરે
 ભવોભવ, મિછામિદુક્કડં તેહરે. પ્રાં ચાં ૧૧.
 બારે ભેદે તપ નવિ કીધો, છતે જોગે નિજ
 શકતે; ધર્મે મન વચ કાયા વીરજ, નવિ
 ફારવીકે ભગતેરે. પ્રાં ચાં ૧૨. તપ વીરજ
 આચારે એણીપરે, વિવિધ વિરાધ્યાં જેહ;
 આ ભવ પરભવ વળીરે ભવોભવ; મિચ્છામિ-

દુઃકડં તેહરે. પ્રાં ૨્યાં ૧૩. વળીય વિશેષ
ચારિત્ર કેરા, અતિચાર આળોઈએ; વીરજિ.
લેસર વયણ સુણીને, પાપ મેલ સર્વી ઘોઈ-
એરે. પ્રાં ૨્યાં ૧૪.

ઠાળ ૨ જી.

(પામી સુગુર પસાય—એ દેશી.)

પૃથ્વ પાણી તેઉ, વાયુ વનસ્પતિ; એ
પાંચે થાવર કહ્યાં એ ૧. કરી કરસણ આરંભ,
ખેત્ર જે ખેડીયાં; કુવા તળાવ અણાવીયાએ.
૨. ધર આરંભ અનેક, ટાંકા ભોંયરાં; મેડી માળ
અણાવીયાએ. ૩ લીંપણ ગુંપણ કાજ, એણી
પરે પરપરે; પૃથ્વિકાય વિરાધીયાએ. ૪ ઘોય-
ણ નાહણ પાણિ, ઝીલણ અપકાય; છોતિ
ઘોતિ કરી દુહુવ્યાએ ૫. ભાડીગર કુંભાર,
લોહ સુવનગરા; ભાડભુંજ લીહાળાગરાએ. ૬
તાપણ સેકણ કાજ, વસ્ત્ર નિખારણ; રંગણ
સાંધણ રસવતિએ. ૭. એણીપરે કર્માદાન, પરે
પરે કેળવી; તેઉ વાયુ વિરાધીયાએ. ૮. વાડી
વન આરામ, વાવો વનસ્પતિ; પાન ફુલ કળ
ચૂંટીયાંએ. ૯. પુંખ પાપડી શાક, શેકયાં સૂકવ્યાં;

છેઘાં છુઘાં આથીયાંએ. ૧૦. અળશીને એરંડ, ઘણી ઘાલીને; ઘણા ગિલાદિક પીલીયાએ. ૧૧ ઘાલી કોલુ માંહે, પીલા શેલડી; કંદ-મૂળ ફળ વેચીયાંએ. ૧૨. એમ એકેંદ્રી જીવ, હણ્યા હણાવીયા; હણતાં જે અનુભોદિયાએ. ૧૩. આ ભવ પરભવ જેહ, વળીય ભવોભવે; તે મુજ મિચ્છામિદુક્કડંએ. ૧૪ કમી સરમીયા કીડા, ગાડર ગંડોલાં; એળ પૂરા અલશીયાંએ. ૧૫. વાળા જળો ચુડલે, વિચળિત રસ તણા; વળી અથાણાં પ્રમુખનાંએ. ૧૬. એમ એકેંદ્રી જીવ, જે મેં દુહવ્યા; તે મુજ મિચ્છામિદુક્કડંએ. ૧૭ ઉઘેહી જી લીંખ, માંકણ મંકોડા; ચાંચડ કીડી કુંથુઆએ. ૧૮. ગાંઠીયાં ધીમેલ, કાનખજીરીઆ; ગીંગોડા ધનેરીયાંએ. ૧૯. એમ તેકેંદ્રી જીવ, જે મેં દુહવ્યા; તે મુજ મિચ્છામિદુક્કડંએ. ૨૦ માંખી મચ્છર ડાંસ, મસા પતંગીયાં; કંસારી કોલિયાવડાએ. ૨૧ ઠીંકણુ વિંછુ તીડ, ભમરા ભમરીચો; કોતાં ખગ ખડમાંકડીએ. ૨૨. એમ ચૌરિંદ્રી જીવ, જે મેં

દુહવ્યાં; તે મુજ મિચ્છામિદુક્કડંએ. ૨૩ જ
 ળમાં નાંખી જળરે, જળચર દુહવ્યા; વનમાં
 મૃગ સંતાપીયાએ. ૨૪ પીડયા પંખી જીવ,
 પાડી પાસમાં; ચોપટ ઘાલ્યા પાંજરેએ. ૨૫
 એમ પંચેંદ્રી જીવ, જે મેં દુહવ્યા; તે મુજ
 મિચ્છામિદુક્કડંએ ૨૬

ઢાળ ૩ જી.

(વાણી વાણી હિતકારીજી—એ દેશી,)

કોઇ લોભ લય હાસ્યથીજી, યોલ્યાં વચન
 અસત્ય; કુડ કરી ધન પારકાંજી, લીધાં જેહ
 અદત્તરે; જિનજી મિચ્છાદુક્કડ આજ. તુમ
 સાખે માહુરાજરે, જિનજી દેઈ સારું કાજરે;
 જિનજી મિચ્છાદુક્કડ આજ. એ આંકણી. દેવ
 મનુષ્ય તિર્યચનાંજી, મૈથુન સેવ્યાં જેહ; વિ-
 ષયા રસ લંપટપણેજી, ઘણું વિડંબ્યો દેહરે
 જિનજી ૨. પરિગ્રહની મમતા કરીજી, ભવે
 ભવે મેળી આથ; જે જીહાંની તે તીહાં રહીજી,
 કોઇ ન આવી સાથરે, જિનજી ૩. રચણી ભો-

જન જે કર્યાં, કીધાં લક્ષ અલક્ષ; રસના
રસની લાલચે, પાપ કર્યાં પ્રત્યક્ષરે. જિન-
જી ૪. પ્રત લેઈ વિસારીયાં, વળી ભાંગ્યાં
પચખાણુ; કપટ હેતુ કિરીયા કરી, કીધાં
આપ વખાણુરે. જિનજી ૫. ત્રણ ઢાળ આઠ
દુહે, આજોયા અતિચાર; શિવગતિ આરા-
ધન તણે, એ પેહેલો અધિકારરે. જિનજી
મિચ્છાદુક્કડ આજ. ૬

ઢાળ ૪ થી.

(સાહેલડીની દેશી.)

પંચ મહાપ્રત આદરો સાહેલડીરે, અથવા
દયો પ્રત આર તો; યથાશક્તિ પ્રત આદરી
સાહેલડીરે, પાજો નિરતિચાર તો. ૧. પ્રત
લીધાં સંભારીએ સાં હેડે ધરીય વિચાર
તો; શિવગતિ આરાધન તણે સાં એ ખીજે
અધિકાર તો. ૨ જીવ સવે ખમાવીએ સાં
યાનિ ચોરાશી લાખ તો; મનશુદ્ધે કરી ખા-

મણાં સાં કોઈશું રોષ ન રાખ તો. ૩ સર્વ
 મિત્ર કરી ચિંતવો સાં કોઈ ન જાણે શત્રુ
 તો; રાગ દ્વેષ એમ પરિહરો સાં કીજે જન્મ
 પવિત્ર તો. ૪ સાહુમ્મી સંઘ ખમાવીએ સાં
 જે ઉપની અપ્રીતિ તો; સજન કુટુંબ કરો
 ખામણાં સાં એ જિનશાસન રીતિ તો. ૫
 ખમીએ ને ખમાવીએ સાં એહજ ધર્મનું
 સાર તો; શિવગતિ આરાધન તણે એ સાં
 ત્રીજે અધિકાર તો. ૬. મૃષાવાદ હિંસા ચોરા
 સાં ધન મૂઠા મૈથુન તો; ક્રોધ માન માયા
 તૃષ્ણા સાં પ્રેમ દ્વેષ પૈશુન્ય તો. ૭ નિંદા
 કલહ ન કીજીએ સાં કૂડાં ન દીજે આળ
 તો; રતિ અરાત મિથ્યા તજો સાં માયા મોસ
 જંજળ તો. ૮. ત્રિવિધ ત્રિવિધ વોસરાવીએ
 સાં પાપસ્થાન અઢાર તો; શિવગતિ આરા-
 ધન તણે સાં એ ચોથો અધિકાર તો. ૯

ઢાળ પ મી.

(હવે નિમુણે ઈહાં આવીયાએ-એ દશી.)
 જનમ જરા મરણે કરીએ, આ સંસાર અસા-

રતો; કર્મો કર્મ સહુ અનુભવે એ, કોઈ ન રાખ-
 શુહારતો. ૧ શરણ એક અરિહંતનું એ, શરણ
 સિદ્ધ ભગવંતતો; શરણ ધર્મ શ્રીજૈનનો એ,
 સાધુ શરણ ગુણવંત તો. ૨. અવર મોહ સવિ
 પરિહરીએ, ચાર શરણ ચિત્ત ધાર તો; શિવ-
 ગતિ આરાધન તણા એ, એ પાંચમો અધિકાર
 તો. ૩ આ ભવ પરભવ જે કર્યો એ, પાપ કર્મ
 કેઈ ભાખ તો; આત્મ સાષ્ટે તે નિંદીએ એ,
 પડિકમિએ ગુરૂ સાખ તો. ૪ મિથ્યા મતિ
 વર્તાવિયાએ, જે ભાખ્યાં ઉત્સૂત્ર તો; કુમતિ
 કદાચહને વશે એ, જે ઉચાપ્યાં સૂત્ર તો. ૫
 ધડ્યાં ધડાવ્યાં જે ધણાંએ, ધંટી હળ હથિ-
 ચારતો; ભવ ભવ મેળી મૂકીયાંએ, કરતાં ભવ
 સંહાર તો. ૬ પાપ કરીને પોષીયાંએ, જનમ
 જનમ પરિવાર તો; જનમાંતર પોહોત્યા પછી
 એ, કોઈએ ન કીધી સાર તો. ૭ આ ભવ
 પરભવ જે કર્યોએ, એમ અધિકરણ અનેક તો;
 ત્રિવિધે ત્રિવિધે વૌસરાવીએ એ, આશિ દ્વૈય

(૭૫)

વવેક તો. ૮ દુષ્કૃત નિંદા એમ કરી એ, પાપ
કરો પરિહાર તો; શિવગતિ આરાધન તણો
એ, એ છઠ્ઠો અધિકાર તો. ૯

ઢાળ ૬ ઠી.

(આદિ તું જોઈને આપણી.—એ દેશી.)

ધન ધન તે દિન માહરો, જહાં કીધો ધર્મ;
દાન શિયળ તપ ભાવના, ઢાળ્યાં દુષ્કર્મ.
ધન૦ ૧ શેત્રુંજીદિક તીર્થની, જે કીધી જાત્ર;
જીગતે જિનવર પૂજ્યા, વળી પોષ્યાં પાત્ર.
ધન૦ ૨ પુસ્તક જ્ઞાન લખાવીયાં, જિનધર
જિન ચૈત્ય; સંઘ ચતુર્વિધ સાચવ્યા, એ સાતે
ખેત્ર. ધન૦ ૩ પડિકમણાં સુપરે કર્યા, અનુ-
કંપા દાન; સાધુ સરિ ઉવજાયાને, દીધાં બહુ
માન. ધન૦ ૪ ધર્મ કાજ અનુમોદિએ, એમ
વારોવાર; શિવગતિ આરાધનતણો, એ સા-
તમોઅધિકાર. ધન૦૫. ભાવ ભલો મન આણીએ,
ચિત્ત આણી ઠામ; સમતા ભાવે ભાવીએ, એ

આતમરામ. ધન૦ ૬ સુખ દુઃખ કારણ જીવને,
કોઈ અવર ન હોય; કર્મ આપ જે આચર્યા,
ભોગવિએ સોય. ધન૦ ૭ સમતા વિણ જે,
અનુસરે, પ્રાણી પુ ય કામ; છાર ઉપર તે
લીપણું, ઝાંખર ચિત્રામ. ધન૦ ૮ ભાવ ભ-
લીપરે ભાવીએ, એ ધર્મનો સાર; શિવગતિ
આરાધન તણે, એ આઠમો અધિકાર. ધન૦ ૯

ઠાર ૭ મી.

(રેવતગિરિ ઉપરે-એ દેશી.)

હવે અવસર જાણી, કરીએ સંલેખણ સાર;
અણસણ આદરિયે, પચખી ચાર આહાર;
લલુતા સવિ મૂકી, છાંડી મમતા અંગ; એ
આતમ ખેલે, સમતા જ્ઞાન તરંગ. ૧ ગાત
ચારે કીધા, આહાર અનંત નિશંક; પણ તૃપ્તિ
ન પામ્યો, જીવ લાલચીએ રંક; દુલહો એ
વળી વળી, અણસણનો પરિણામ; એહથી
પામીજે, શિવપદ સુરપદ ઠામ. ૨ ધન ધના
શાલિભદ્ર, ખંધો મેઘકુમાર; અણસણ આરાધી,

પામ્યા ભવનો પાર; શિવમંદિર જાશે, કરી
 એક અવતાર; આરાધન કરે, એ નવમો અ-
 ધિકાર. ૩ દશમે અધિકારે, મહામંત્ર નવકાર;
 મનથી નવિ મૂકે, શિવસુખ ફળ સહકાર; એહ
 જપતાં જાયે, દુર્ગતિ દાષ વિકાર; સુપરે એ
 સમરો, ચૌદ પુરવતું સાર. ૪ જનમાંતર જતાં,
 જો પામે નવકાર; તે પાતિક ગાળી, પામે સુર-
 અવતાર; એ નવપદ સરિખો, મંત્ર ન કોઈ
 સાર; ઈહ ભવ ને પરભવે, સુખ સંપતિ
 દાતાર. ૫ જુઓ ભીલ ભીલડી, રાજ રાણી
 થાય; નવપદ મહિમાથી, રાજસિંહ મહારાય;
 રાણી રતનવતી બેહુ; પામ્યાં છે સુરભોગ;
 એક ભવ પછી લેશે, શિવવધુ સંભોગ. ૬
 શ્રીમતીને એ વળી, મંત્ર ફળ્યો તત્કાળ; ક્ષિ-
 ધર શ્રીડીને, પ્રગટ થઈ કુલમાળ; શિવકુમરે
 જોગી, સોવન પૂરવો કીધ; એમ એણે મંત્રે,
 કાજ ધણાનાં સિદ્ધ. ૭ એ દશ અધિકારે,
 વીર જિનેસર ભાખ્યો; આરાધન કરે, વિધિ
 જેણે ચિત્તમાં રાખ્યો; તેણે પાપ પખાળી,

(૭૮)

ભવ ભવ દૂરે નાંખ્યો; જિન વિનય કરતાં,
સુમાત અમૃતરસ ચાખ્યો. ૮

ઠાળ ૮ મી.

(નમો ભવિ ભાવશું એ.—એ દેશી.)

સિદ્ધારથ રાય કુળ તિલો એ, ત્રિશલા
માત મદહારતો; અર્વાન તળે તમે અવતર્યાએ,
કરવા અમ ઉપગાર. જ્યો જિન વીરજી એ
૧. મેં અપરાધ કર્યા ઘણા એ, કહેતાં ન લહું
પાર તો; તુમ ચરણે આવ્યા ભણી એ, જો
તારે તો તાર જ્યો ૦ ૨. આશ કરીને
આવીયો એ, તુમ ચરણે મહારાજ તો; આ-
વ્યાને ઉવેખશો એ, તો કેમ રહેશે લાજ
જ્યો ૦ ૩. કરમ અલુજણ આકરાં એ, જન્મ
મરણ જંજળ તો; હુંધું એહથી ઉભગ્યો એ,
છોડવ દેવ દયાળ જ્યો ૦ ૪. આજ મનો-
રથ મુજ કૃપ્યા એ, નાઠાં દુઃખ દંદોળ^૧ તો;
તૂઠ્યો જિન ચોવીશમેએ, પ્રગટ્યાં પુન્ય કલ્લોલ

૧ સમૂહ.

જ્યો૦ પ. ભવ ભવ વિનય તુમારડા એ,
ભાવ ભક્તિ તુમ પાયતો; દેવ દયા કરી
લીલએ એ, યોધ બીજ સુપસાય જ્યો૦ ૬
કળશ.

ધ્ય: તરણ તારણ સુગતિ કારણ, દુઃખ
નિવારણ જગ જ્યો; શ્રી વીરજિનવર ચરણ
શુભતાં, અધિક મન ઉદ્ધટ થયો. ૧ શ્રી વિ-
જયદેવસૂરીંદ પટધર, તીરથ જંગમ ઈણે
જગે; તપગચ્છપતિ શ્રી વિજયપ્રભસૂરિ, સૂરિ
તેજે જગમગે. ૨ શ્રી હીરવિજયસૂરિ શિષ્ય
વાચક, શ્રી કીર્તિવિજય સુરગુરુ સમો; તસ
શિષ્ય વાચક વિનયવિજયે, શુણ્યો જિન ચો-
વીશમો. ૩ સય સત્તર સંવત ઓગણત્રીશે, રહી
રાંદેર ચોમાસએ; વજયદશમી વજય કારણ,
ક્રિયો ગુણ અભ્યાસ એ ૪. નરભવ આરાધન
સિદ્ધિ સાધન, સુકૃત લીલવિલાસએ; નિર્જરા
હોતે સ્તવન રચિયું, નામે પુન્યપ્રકાશ એ. ૫
ધતિ પુન્યપ્રકાશનું સ્તવન સંપૂર્ણ.

અથ પદ્માવતી આરાધના પ્રારંભ.

હવે રાણી પદ્માવતી, જીવરાશી ખમા-
 વે ॥ જાણપણું જીગતે ભણું, ઇણ વેળા
 આવે ॥ ૧ ॥ તે મુજ મિચ્છામિ દુક્કડં,
 ચરિહુંતની સાખ ॥ જે મેં જીવ વિરાધીયા,
 ચઉરાશી લાખ ॥ તે મુજ ॥ ૨ ॥ સાત
 લાખ પૃથીવી તણા, સાતે અપકાય ॥ સાત
 લાખ તેઉ કાયના, સાતે વળી વાય ॥ તે ॥
 ૩ ॥ દશ પ્રત્યેક વનસ્પતિ, ચઉદહ સા-
 ધાર ॥ બી ત્રિ ચઉરિંદી જીવના, જે જે
 લાખ વિચાર ॥ તે ॥ ૪ ॥ દેવતા તિર્યચ
 નારકી, ચાર ચાર પ્રકારી ॥ ચઉદહ લાખ
 મનુષ્યના, એ લાખ ચોરાશી ॥ તે ॥ ૫ ॥
 ઇણ ભવ પરભવે સેવીયા, જે પાપ અઠાર
 ॥ ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી પરિહરું, દુર્ગતિના
 દાતાર ॥ તે ॥ ૬ ॥ હિંસા કીધી જીવની,
 યોહ્યા મૃષાવાદ ॥ દોષ અહતાદાનના, મૈ-
 થુન ઉન્માદ ॥ તે ॥ ૭ ॥ પરિગ્રહ મેળયો

કારભા, કીધો કોષ વિશેષ ॥ માન માયા
 લોભ મેં કીયાં, વળી રાગ ને દ્રેષ ॥ તે૦ ॥
 ॥ ૮ ॥ કલહ કરી જીવ દુહવ્યા, દીધાં કુડાં
 કલંક ॥ નિંદા કીધી પારકી, રતિ અરતિ
 નિશંક ॥ તે૦ ॥ ૯ ॥ ચાડી કીધી ચોતરે,
 કીધો થાપણુ મોસો ॥ કુચુર કુદેવ કુધર્મનો,
 ભયો આણ્યો ભરોસો ॥ તે૦ ॥ ૧૦ ॥ ખા-
 ટકીને ભવે મેં કીયા, જીવ નાનાવિદ્ય ધાત
 ॥ ચડીમાર ભવે ચગકલાં, માર્યા દિન રાત
 ॥ તે૦ ॥ ૧૧ ॥ કાજી મુદ્દાંને ભવે, પઠી મંત્ર
 કઠોર ॥ જીવ અનેક જલસે કીયા, કીધાં પાપ
 અધોર ॥ તે૦ ॥ ૧૨ ॥ માછીને ભવે માછલાં,
 જલયાં જળવાસ ॥ ધોવર લીલ કોળી ભવે,
 મૃગ પાડયાં પાસ ॥ તે૦ ॥ ૧૩ ॥ કોટવાળને
 ભવે મેં કીયા આકરા કર દંડ ॥ જાંદીવાન
 મરાત્રીયા કોરડા છડી દંડ ॥ તે૦ ॥ ૧૪ ॥
 પરમાધામીને ભવે, દીધાં નારકી દુઃખ ॥
 છેદન ભેદન વેદના, તાડન અતિ તિજખ
 ॥ તે૦ ॥ ૧૫ ॥ કુંભારને ભવે મેં કીયા,

(૮૨)

નીભાડ પચાવ્યા ॥ તેલી ભવે તિલ પીલીયા
પાપે પિંડ ભરાવ્યાં ॥ તેં ॥ ૧૬ ॥ હાલી
ભવે હળ ખેડીયાં, ફાડ્યાં પૃથ્વીનાં પેટ
॥ મુડ નિદાન ઘણાં કીધાં, દીધા બળદ ચ-
પેટ ॥ તેં ॥ ૧૭ ॥ માળીને ભવે રોપીયા,
નાનાવિધ વૃક્ષ ॥ મૂળ પત્ર ફળ ફુલનાં,
લાગ્યાં પાપ તે લક્ષ ॥ તેં ॥ ૧૮ ॥ અધો-
વાઈઆને ભવે, ભર્યા અધિકા ભાર ॥ પોઠી
પુઠે કીડા પડ્યાં, દયા નાણી લગાર ॥ તેં ॥
॥ ૧૯ ॥ છીપાને ભવે છેતર્યા, કીધા રંગણ
પાસ ॥ અગ્નિ આરંભ કીધા ઘણા, ધાતુર્વાદ
અભ્યાસ ॥ તેં ॥ ૨૦ ॥ શૂરપણે રણ ઝુઝતાં,
માર્યા માણસ વૃંદ ॥ મદિરા માંસ માખણ
ભખ્યાં, ખાધાં મૂળ ને કંદ ॥ તેં ॥ ૨૧ ॥
ખાણ ખણાવી ધાતુની, પાણી ઉલેચ્યાં ॥
આરંભ કીધા અતિ ઘણા, પોતે પાપજ
સંચ્યા ॥ તેં ॥ ૨૨ ॥ કર્મ અંગાર કીયા
વળી, ઘરમેં દવ દીધા ॥ સમ ખાધા વીત-
રાગના, કુડા ફોસજ કીધા ॥ તેં ॥ ૨૩ ॥

ખીણા ભવે ઉંદર લીયા, ગીરોલી હત્યારી
 ॥ મુઠ ગમારતણે ભવે, મેં જુ લોખ મારી
 ॥ તેં ॥ ૨૪ ॥ ભાડભુંજ તણે ભવે,
 એકેંદ્રિય જીવ, જ્વારી ચણા ગહું શેકીયા,
 પાડતા રીવ ॥ તેં ॥ ૨૫ ॥ ખાંડણ પી-
 સણ ગારના, આરંભ અનેક; રાધણ ઇંધણ
 અગ્નિનાં, કીધાં પાપ ઉદ્દેક ॥ તેં ॥ ૨૬ ॥
 વિકથા ચાર કીધી વળી, સેવ્યા - પાંચ પ્ર-
 માદ, ઇષ્ટ વિયોગ પાડ્યા ધણા, કીયા રૂઠન વિ-
 પવાદ ॥ તેં ॥ ૨૭ ॥ સાધુ અને શ્રાવકતણાં,
 પ્રત લાડીને ભાંજ્યાં ॥ મુજ અને ઉત્તરતણાં,
 મુજ દુષણ લાજ્યાં ॥ તેં ॥ ૨૮ ॥ સાપ
 વાંછી સિંહ ચીવરા, શકરા ને સમળી ॥
 હિંસક જીવતણે ભવે, હિંસા કીધી સખળી
 ॥ તેં ॥ ૨૯ ॥ સુવાવડો દુષણ ધણાં, વળી
 ગર્ભ ગળાવ્યા ॥ જીવાણી ઢાળ્યાં ધણાં,
 શાળપ્રત ભંજવ્યાં ॥ તેં ॥ ૩૦ ॥ ભવ અ-
 નંત ભમતાં થકાં, કીધા દેહ સંબંધ ॥ ત્રિવિધ
 ત્રિવિધ કરી વોસિરું, તીણશુ પ્રતિબંધ

(૮૪)

॥ તે૦ ॥ ૩૧ ॥ ભવ અનંત ભમતાં થકાં,
કીધા પરિગ્રહ સંબંધ ॥ ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી
વોસિરૂં, તીણશું પ્રતિબંધ ॥ તે૦ ॥ ૩૨ ॥
ભવ અનંત ભમતાં થકાં, કીધાં કટુંબ
સંબંધ ॥ ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વોસિરૂં,
તીણશું પ્રતિબંધ ॥ તે૦ ॥ ૩૩ ॥ ઘણી પરે
ઘણુ ભવ પર ભવે, કીધાં પાપ અખત્ર ॥
ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વોમિરૂં, કરૂં જન્મ
પવિત્ર ॥ તે૦ ॥ ૩૪ ॥ એણી વિધે એ આ-
રાધના, ભવિ કરશે જેહ ॥ સમય સુંદર
કહે પાપથી, વળી છુટશે તેહ ॥ તે૦ ॥
॥ ૩૫ ॥ રાગ વેરાડી જે સુણે, એહ ત્રીજી
ઢાળ ॥ સમય સુંદર કહે પાપથી, છૂટે તત-
કાળ ॥ તે૦ ॥ ૩૬ ॥

